

Magyarország mindkét világégésből a vesztes oldalon került ki, a győztes nagyhatalmak „rólunk, de nélkülünk” döntöttek. A párizsi békeszerződés felülírta a trianonit, sőt ma is hatályos: Párizs máig érvényben van, Trianon már nincs. A kötet szerzői – a téma és a korszak legjobb hazai kutatói – kísérletet tesznek arra, hogy ezt az „elfelejtett” békét visszaemeljék a közgondolkodásba.

Ludovika Könyvesbolt

Nemzeti Közszerológati Egyetem, Oktatási Központ
1083 Budapest, Üllői út 82.

+ 36 1 432 9000 / 20 444-es mellék
vasarlas@ludovika.hu

Nyitvatartás: hétfőtől csütörtökig: 7.30–16.00-ig, pénteken: 7.30–13.30-ig
webshop.ludovika.hu

Instagram Facebook Ludovika Egyetemi Kiadó

36 Mi lesz veled Ukrajna?

43 Jó úton haladunk az újrahasznosítással

52 Az űrben kutatjuk az élet értelmét

BOLDOG SZÜLETÉSNAPOT NKE!

Idén ünnepli alapításának tizedik évfordulóját a Nemzeti Közszerológati Egyetem. Bár az Országgyűlés 2011. március 16-i ülésén fogadta el az egyetem létesítéséről szóló törvényt, az később, március 28-án lépett hatályba, míg az egyetem alapító ünnepségére 2012 januárjában került sor.

Visszaemlékezve, abban az időben végzős hallgatóként a diplomamunkámon dolgoztam. Hogy hol? A Corvinus egyetemből kiváló, éppen az NKE-hez csatlakozó Közszerológati-tudományi Karon. A tíz év alatt nem csupán egyike voltam azoknak a fiataloknak, aki rendvédelmi, közszerológati, honvédelmi, katasztrófavédelmi és nemzetbiztonsági tanulmányokat folytattak és diplomát szereztek; de még abban az évben csatlakozva az egyetem újonnan felálló Közszerológati és Sajtó Osztályhoz, az elejétől kezdve „páholyból nézhettem (és dokumentálhattam) végig” az egyetem születését és kiterjedését. Egyedülálló képzési portfólió, modern oktatásstratégia, campusfejlesztések, egyetemi karok és doktori iskolák alapítása, számos új szak létrehozása, közszerológati továbbképzés, kutatóközpont-alapítás és megszámlálhatatlan tudományos-kulturális-szabadidős rendezvény. Azt gondolom – sok esetben –, a tíz évvel ezelőtti terveken is túlmutató eredmények születtek. Persze ezek záloga mindig is közös volt: azon fiatalok ezrei, akik életüket a hivatásuk, a köz szolgálatának szentelik. Biztos vagyok benne, hogy az alapításkori vállalkozás eszményét nem csupán jelenünk, hanem jövőnk is visszaigazolja! Boldog születésnapot NKE; haladjunk tovább a megkezdett úton!

Szilágyi Dénes főszerkesztő

TARTALOM 2022. MÁRCIUS

02 10 ÉVES AZ NKE	26 „BÖRTÖNKAMPÁNY” INDULT A BV.-KÉPZÉS NÉPSZERŰSÍTÉSÉRT	43 JÓ ÚTON HALADUNK AZ ÚJRAHASZNOSÍTÁSSAL
10 MOZAIK	28 MAXIMÁLIS VÉDELEM: MASZK, KÉZMOSÁS, KIBERHIGIÉNY	46 HSUP: A KÉPZÉS, AMELLYEL MINDENKI CSAK NYERHET!
14 KATONABARÁT IDŐKET ÉL A MAGYAR HONVÉDSÉG	32 EURÓPAI UNIÓ: A FRANCIA ELNÖKSÉG CÉLKITŰZÉSEI	50 ÉLEN A KATONAI KÉPZÉSEK KIDOLGOZÁSÁBAN
17 TÁMADÁSOK A KIBERTÉRBŐL	34 A FRANCIA KÜLPOLITIKA AKTUALITÁSAI	52 AZ ŰRBE KUTATJUK AZ ÉLET ÉRTELMÉT
20 INFORMÁCIÓBIZTONSÁGI KONFERENCIA AZ ÉSZT-MAGYAR KAPCSOLAT CENTENÁRIUMÁN	36 MI LESZ VELED UKRAJNA?	55 HOZZÁJÁRULÁS A „HARMADIK FELVILÁGOSODÁSHOZ”
22 HELYT ÁLLTAK A HARCBA, HELYT ÁLLTAK AZ ÉLETBE	40 EGY VULKÁNKITÖRÉS NYOMÁSHULLÁMAI	56 KÜLÖNÖS BIZALOM A VIRTUÁLIS FEKETEPIACON
24 „AZ ONLINE LÉT ÚJ DIMENZIÓBA HELYEZETT MINKET”		

Egyetemünk

Március 16-a az egyetem „születésnapja”. 2011-ben az Országgyűlés ezen a napon döntött a Nemzeti Közsolgálati Egyetem létesítéséről. Jelképet is láthatunk abban, hogy közel 9 hónappal ezután megkezdí működését egyetemünk.

újjászületése,

avagy 11 mérföldkő (2011–2022)

Azon a napon, amikor Magyarország Alaptörvénye hatályba lépett, 2012. január 1-jén. Nem születésről, talán inkább újjászületésről kell beszél-nünk, hiszen az egyesülő elődiskolák komoly történelmi múlttal léptek be a közös intézménybe. A létesítő törvényt megelőzően a második Orbán-kormány 2010. december 15-én hozott határozatot az Egyetem létesítésének folyamatáról. A március 16-án elfogadott 2011. évi XXXVI. törvény preambuluma szerint az „Országgyűlés felismerve, hogy a közsolgálaton belül a polgári közigazgatás, a rendvédelem, a honvédelem és a nemzetbiztonsági szolgálatok személyi állományában a hivatástudat és a szakértelem erősítése összehangolt és tervezett utánpótlásképzést tesz szükségessé, továbbá a pályaelhagyás helyett a társadalom számára hatékony munkavégzés biztosítására a közsolgálati életpályamodell támogató továbbképzési rendszert kell működtetni, a közsolgálati felsőfokú szakemberképzést egységes intézményi alapokra kívánja helyezni.” Az elmúlt tíz évben több ezer rendvédelmi, közigazgatási, honvédelmi, katasztrófavédelmi és nemzetbiztonsági tanulmányokat folytató fiatal tanult együtt és szerzett diplomát az NKE-n. Több tízezer tisztviselő tanult és tanult a továbbképzési programokon. A közös tanulás értelme az volt, hogy a közszolgálatban ne elszigetelt hivatásrendi monokultúrák működjenek, hanem együttműködő és szellemileg nyitott generációk jelentsék a tiszti és tisztviselői utánpótlást. A jogelőd intézményekből létesült karok és az újonnan érkező oktatók és munkatársak közössége, a civilek, a tisztek

és tábornokok közös vállalkozása sokszínű munkakultúrát hozott létre. Egyike voltam az egyetem létesítését szervező kormányzati csapatnak, de részese lehettem az egyetemi kollégák előkészítő munkájának, később pedig a vezetői karnak is. Mostanra a korabeli 2010–2012 közötti egyetemfejlesztési terveket messze túlszárnyaló eredmények születtek. Köszönhető ez elsősorban az egyetem számtalan munkatársának, az első tíz év két kiváló rektorának, a fenntartó kormányzati és hivatásrendi stratégiáknak. Az eltelt tizenegy évet 11 olyan eredménnyel szeretném fémjelezni, amelyeket én mérföldköveknek láttam az intézmény életében.

1. Az államtudományi képzési terület kialakítása a magyar felsőoktatásban: szakjaink többsége államtudományi képzés, egyetemünk az államtudományok alapintézménye.
2. A közszolgálati továbbképzési rendszer beolvasása egyetemünkbe és teljes körű kiépítése.
3. A Ludovika Campus megalapítása és egyetemünk központjaként történő működése.
4. Két új doktori iskola (közigazgatás-tudomány, rendészettudomány) akkreditációja.
5. Az Egyetem MAB általi akkreditációja, és az Európai Egyetemi Szövetség által végzett átfogó intézményértékelése.

6. A Víz tudományi Kar megalapítása, a bajai campus létesítése.
7. A Rendészettudományi Kar és a korabeli Államtudományi Kar Budáról a Ludovika Campusra költözése, a campus a főváros kulturális és sportközpontja lett.
8. Az Államtudományi Kar és a Nemzetközi Tanulmányok Kar fejlesztése és egyesülése.
9. A Rendészettudományi Kar 50 éves jubileumára a magyar felsőoktatás egyik legnépszerűbb jelentkezési pontja, a magyar rendvédelem elismert tudományos központja.
10. A Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar a magyar haderőfejlesztés stratégiai pontja lett, elindul az állami pilótaképzés Szolnokon és a Zrínyi Campus továbbfejlesztése.
11. 2015-ben és 2020-ban intézményfejlesztési tervet készít az egyetem, elindul az oktatás hatékonyabbá tételét célzó *Kreatív Tanulás* reformprogram.

Van mire büszkének lennünk, és van hová terveznünk a jövőt! Közösségünk nevében is köszöntöm egyetemünket létesítésének 11. évfordulóján.

Szerző: Kis Norbert,
fejlesztési rektorhelyettes,
egyetemi tanár (2010–11-ben az NKE
létesítésének előkészítéséért felelős
miniszteri biztos)

Fotó: Szilágyi Dénes

Ünnepélyes doktoravatás és elismerések az Egyetem napján

Ünnepi szenátusi ülést tartott az Egyetem Napja alkalmából a Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NKE). A Ludovika Főépületben március 24-én megrendezett eseményen hét Philosophiae Doctort és három habilitált doktort avattak fel, majd a Szenátus kitüntetésekkel ismerte el az egyetem számos munkatársának teljesítményét.

Az NKE Szenátusának ünnepi ülésén Deli Gergely rektor megnyitó szavai után Patyi András, a Kúria elnökhelyettese, az egyetem prorektora emlékeztetett arra, hogy e napon az egyetem alapítását és létezését ünnepeljük. Az NKE alapításáról szóló 2011. évi XXXVI. törvény ugyanis 2011. március 28-án lépett hatályba. A jogszabály kihirdetésének napját egy év múlva nyilvánította az Egyetem Napjává az NKE Fenntartói Testülete. Patyi András kiemelte: a kezdetektől úgy tekintettek az intézményre mint a fejlesztés egyetemére, amely, miközben képezi a hallgatókat, önmaga

is fejlődik. Bizonyíték erre a magunk mögött hagyott tíz esztendő, amelyre összegző, szubjektív visszpillantást nyújtott beszédében a prorektor. Az ünnepi szenátusi ülésen habilitált doktori címet vehetett át Bíró Tibor, Demeter Márton és Gellén Márton; PhD-címet Éberhardt Gábor r. ezredes, Herczeg Gergely, Hollósy-Vadász Gábor János, Oltay Edith, Papp Bendegúz, Tóth András t. alezredes, valamint Zentai Károly alezredes. Az avatottak nevében Demeter Márton szólt a jelenlévőkhöz. Az ünnepi szenátusi ülésen Rectori Kitüntető Oklevelet vehetett át Kollár Csaba r. őrnagy,

és elismerések az napján

Kozma Zsófia Eszter, Varga Mátyás Károly, Dúl János, Horváth Judit, Juraszik Ágnes, Petrovics Zoltán, Varga Béla Lajos alezredes, Keve Gábor, Derka-Fehér Brigitta, Kováts Antónia Piroška, Barta Bettina, Bakonyi Mária és Erdős Ákos pü. őrnagy. Egyetemért Emlékérmeket vehetett át Somogyi Ákos Gergő, Török Gábor, Schmidt Zoltán vezérőrnagy, Láng István és Zsinka András nyugalmazott r. vezérőrnagy. Végül a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Aranyérme kitüntetését vehette át Lakos Lambert István, Smuk Péter, illetve Ruzsonyi Péter c. bv. dandártábornok. Az ünnepi szenátusi ülésen az egyetem címzetes oktatói címet adományozott Szemereyné Pataki Klaudia részére. Címzetes egyetemi docensi címet vehetett át Szabó Hedvig nemzetbiztonsági altábornagy, Szalai János mérnök alezredes és Abonyi Csaba. Az ünnepségen Kerezsi Klára szintén átvette a részére adományozott Professor Emerita címet.

Szöveg: Sarnyai Tibor
Fotó: Szilágyi Dénes

2010

július

Kormányhatározat a Nemzeti Közszerológati Egyetem létrehozásáról.

2011

március

A Parlament elfogadja az egyetem létesítéséről szóló törvényt.

április

Megalakul az NKE Fenntartói Testülete.

július

Megalakul az NKE ideiglenes Szenátusa.

október

A Parlament elfogadja a Nemzeti Közszerológati Egyetemről szóló törvényt.

Idővonal

2012

január

Alapító ünnepség a Parlamentben; az egyetem Patyi András rektor vezetésével megkezdí működését.

március

Az egyetem oktatási feladatköre kibővíül a közszerológati továbbképzések szervezésével és fejlesztésével.

december

Az egyetem Szenátusának alakuló ülése.

2013

március

Az első egyetem napi ünnepség.

szeptember

Megkezdí működését a Közszerológati-tudományi Doktori Iskola.

október

Az egyetem első tiszteletbeli doktorává avatják Boross Péter volt miniszterelnököt.

2014

március

A felújított Ludovika Főépület átadása Orbán Viktor miniszterelnök részvételével.

október

Elindul a Ludovika Szabadegyetem.

LUDOVIKA SZABADEGYETEM

A MAGYAR KÖZSzerológATI TÖRTÉNETE

2015

január

Megalakul a Nemzetközi és Európa Tanulmányok Kar.

május

Elindul a Ludovika Nagyköveti Fórum programsorozat.

június

Parlamenti döntés az NKE államtudományi egyetemmé válásáról.

szeptember

Az egyetemi polgárok birtokba veszik az NKE új, 600 fős Orczy úti kollégiumát.

december

Építőipari nívódíjat kap a Ludovika Főépület.

2016

február

Megalakul az Államtudományi és Közszerológati Kar.

április

Az egyetem gondozásában elindulnak a Közszerológati és Közszerológati-fejlesztési Operatív Programok.

szeptember

Elindul az első angol nyelvű mesterképzés.

szeptember

Elindul a Rendészettudományi Doktori Iskola.

2017

február

Megkezdni működését a Víztudományi Kar.

március

Sikeresen befejeződik az egyetem első felsőoktatási akkreditációja.

április

Elindul a légi közlekedés biztonságához kapcsolódó fejlesztési program.

Létrejön az Amerikai Tanulmányok Kutató Központ.

szeptember

Beköltözik az Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar és a Rendészettudományi Kar a Ludovika Campusra.

Elindul az államtudományi doktori címet adó osztatlan mesterképzés.

2018

április

Átadják a megújult Ludovika Campust Orbán Viktor miniszterelnök részvételével.

június

Átadják a megújult Ludovika Huszár Lovardát.

Sikeresen zárul az Európai Egyetemi Szövetség által végzett egyetemértékelési program.

július

Egyetemi öttusa-világbajnokság a Ludovika Arénában.

augusztus

A Miniszterelnökség lesz az NKE fenntartója, megalakul a Tanácsadói Testület.

szeptember

Koltay András lett az NKE új rektora.

Elindul az állami pilótaképzés.

Kossuth-szobrot avatnak a Ludovika Campuson.

2019

február

Megalakul az Eötvös József Kutatóközpont.

március

Ludovika Campus Filmfesztivál az NKE-n.

június

Nemzetközi nívódíjat kap a Ludovika Campus.

Orczy Summer Chill zenei-kulturális fesztivál a campuson.

augusztus

Megalakul az Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar.

november

Jövő Egyeteme Hackathon – 24 órás innovációs ötletveseny

2020

február

Elindul a Ludovika TV.

Trianon 100 emlékévé indul az egyetemen.

március

A pandémia miatt digitális oktatásra tér át az egyetem.

Elindul a Ludovika.hu blogtér.

ludovika

július

Átadják a Ludovika Szárnyépületet Gulyás Gergely miniszter jelenlétében.

október

Megkezdődik a Nemzetek Európája Karrierprogram és a Magyar Diplomáciai Akadémia diplomata-képző programja.

2021

február

Elindul a Ludovika Collegium, az NKE tehetséggondozó programja.

július

Felavatják a Szent László-szobrot az Orczy-parkban.

szeptember

Ötvenéves a rendőrtiszti képzés.

Első Ludoviceum Kupa tanulmányi-kreativitási verseny.

november

Négy jeles történelmi személy portrészobrának avatása a Ludovika Főépületben.

Átadják a Ludovika Collegium Diószegi Sámuel utcai új épületét.

december

Átadják a Ludovika Szárnyépületben kialakított John Lukács társalgót.

2022

január

Áder János köztársasági elnök kinevezi Deli Gergelyt, az NKE új rektorát.

A CEPOL ÚJ VEZETŐJÉT FOGADTA AZ NKE REKTORA

A CEPOL (European Union Agency for Law Enforcement Training) új ügyvezető igazgatója tett látogatást Deli Gergely, a Nemzeti Közszerződési Egyetem rektorának hivatalában. A CEPOL vezető tisztségét február 16-tól Maria Montserrat Marín López rendőrkapitány tölti be, aki Detlef Schrödert váltja az igazgatói székben. A CEPOL 26 európai uniós tagország képviselőivel rendelkező uniós ügynökség, feladata kiépíteni a tagállamok bűnüldözési tisztviselők képzésére szakosodott intézményeinek hálózatát. Az intézményeket biztonsági prioritásokkal, bűnüldözési együttműködéssel és információcserével kapcsolatos képzésekkel támogatja. Maria Montserrat Marín López biztosította az NKE vezetőjét az egyetem és a szervezet közötti szoros szakmai együttműködés folytatásáról, hiszen az elmúlt években a két intézmény kulcsfontosságú szakmai kapcsolatot épített ki. Az NKE sikeres pályázatot nyújtott be a keretpartneri szerződés újbóli megkötésére a 2021-2024-es időszakra vonatkozóan. A keretpartneri státusz lehetővé teszi a tagállami intézményeknek pályázat elnyerése útján rendészeti szakmai képzések, szemináriumok szervezését a rendvédelem és az igazságszolgáltatás területén dolgozók számára.

EURÓPA KLUB: EURÓPA KÜLPOLITIKAI EGYSÉGBEN

Az Európai Unió (EU) helyzetéről és az Ukrajnában kialakult háborús konfliktusra adott tagállami reakciókról volt szó a Nemzeti Közszerződési Egyetem Stratégiai Tanulmányok Intézete (STI) által gondozott Nemzetek Európája Karrierprogram (NEP) rendezvényén: Fóris György EU-szakértővel, a Bruxinfo alapítójával beszélgethettek a hallgatók. Az est során az EU válságkezelése kapott új megvilágítást: az elemző a „putyini hatást” olyan öszszekovácsoló erőként értékelte, amely az Unió tagállamait soha nem látott külpolitikai egységbe tömörítette, működőképessé tette a közös külpolitikát. Fóris György véleménye szerint vörösvonal-átlépés történt orosz részről, amely az egész európai működés stratégiai változását követeli. Putyin orosz elnök egyfajta integrációépítő hatást ért el, amely meglepő, hiszen az utóbbi időben felerősödtek az elmúlt években jelentkező különböző centrifugális indulatok. Az európai országok függőségéről szólva Fóris György kiemelte: a megújuló energiaforrások és a nukleáris energia szerepe hihetetlenül fontosak, az európai államokban nem fordulhat elő többet, hogy egy olyan országtól függ az energiaellátásuk, amelynek politikai helyzete instabil, stratégiája kiszámíthatatlan.

NKE-S SIKER A 13. KEK-EN

Tíz sportág, 1200 sportoló Budapesten, idén: már a 13. Kárpát-medencei Egyetemek Kupáját rendezte meg a BEAC a Nemzeti Közszerződési Egyetem társszervezésében. Az eseményen a budapesti és vidéki egyetemek mellett több csapat érkezett Erdélyből, a Vajdaságból, Kárpátaljáról és a Felvidékről. A multisportesemény az asztalitenisz, kosárlabda, röplabda, labdarúgás, futsal mellett idén először egészült ki teqball-, darts-, e-sport- és sakkturnával. Az eseményhez kapcsolódó II. KEK Run futóverseny tíz kilométeres női versenyszámát Kovács Éva, a Nemzeti Közszerződési Egyetem oktatója nyerte, de kiemelkedő eredményt ért el a Jogi Igazgatóság munkatársa, Fábíán Cecília Éva kamarai jogtanácsos, valamint Antal Bernadett, a Nemzetközi Iroda irodavezetője: a kétfős váltócsapat második helyen végzett.

A REMÉNY HÍRNÖKEI

„Gondviselésszerű, hogy erre a konferenciára a kommunista diktatúrák áldozatainak emléknapján kerül sor, akik közül sokakat a keresztény gondolkodás és értékek védelmezése miatt üldöztek” – kezdte megnyitóbeszédét az NKE rektora. A keresztény gondolat Európában – múlt, jelen, jövő címmel rendezett konferencián, amelyet a Nemzeti Közszerződési Egyetem Eötvös József Kutatóközpont (EJKK) Vallás és Társadalom Kutatóintézete (VTKI) rendezett. „A szekularizmus nagy veszélyt jelenthet a keresztény kultúrára. Azokban az országokban, ahol ugyan fizikai üldöztetés nem volt, de erős szekuláris hatások igen, ott a kereszténység napjainkban már csak árnyéka az egykori virágzó keresztény kultúrának. Ezekről a folyamatokról hazánk sem mentes, miközben

a keresztény közösségek és az egyházak egyre nagyobb feladatot vesznek át a szociális szektorban, az oktatásban és végzik a klasszikus lelkipásztori feladatokat” – hangsúlyozta Deli Gergely. „Európa középpontjából keletre és nyugatra tekintve azt láthatjuk, hogy a keresztény kultúra és civilizáció többfrontos támadás alatt áll” – hangsúlyozta a Miniszterelnökség üldözött keresztények megsegítéséért és a Hungary Helps Program megvalósításáért felelős államtitkára. Azbej Tristan szerint a keresztény tanítás tiszteletben tartja az egyén szabadságát, nagy hangsúlyt fektetve az emberi közösségekre, annak legfontosabb társadalmi alkotóelemére, a családra, valamint a testvéri szolidaritásra, amelynek mindig egyensúlyban kell lennie az öngondoskodással.

Katonabarát időket él a Magyar Honvédség

– Benkő Tibor honvédelmi miniszter előadása az NKE-n

Idén mintegy 1003 milliárd forintot fordít Magyarország védelmi kiadásokra, ennek 51 százalékát haditechnikai eszközök beszerzésére; ilyen a NATO-ban sehol sincs – erről beszélt Benkő Tibor honvédelmi miniszter az Oktatási Központban tartott előadásában.

A tárcavezető a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar állománya és a honvéd tisztjelöltek, civil hallgatók előtt hangsúlyozta: a Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program középpontjában a katona áll, az új eszközökhöz jól felkészült honvédtisztek és gyakorlatorientált képzések kellene, ebben számít a Nemzeti Közszolgálati Egyetemre.

„A Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program abba a fázisba érkezett, amikor már jó ideje láthatók az egyértelmű eredmények, és láthatók azok a célok, amelyek irányába tovább kell menni” – jelölte meg a legfelsőbb szintű vezetői iránymutatásokat adó miniszteri előadás célját köszöntőjében Pohl Árpád dandártábornok. A dékán hangsúlyozta: a változások közvetlenül érintik a honvéd tisztképzést, kidolgozás alatt van annak új rendszere, zajlik a Zrínyi Campus fejlesztésének előkészítése, és a honvéd tisztjelöltek új jogállásáról szóló törvényt is elfogadta az Országgyűlés.

„Rendkívül fontos számunkra, hogy a jövő nemzedékének a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen és azon túl is olyan felkészítést tudjunk adni, amellyel önök tudnak boldogulni majd az életben” – fogalmazott előadása kezdetén Benkő Tibor. A miniszter a Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program elindításának indokai között említette a biztonsági környezet romlása által megkövetelt harcászati képességek fejlesztésének szükségességét, de az ország múltból eredő értékeit is. A tárcavezető szerint az illegális migráció, a hibrid hadviselés, a kibertér művelési területé válása, de a terrorizmus térnyerése, a járványok korának beköszönte és az instabil államok okozta veszélyek is indokolják a kormányzati célkitűzést: egy modern, ütőképes, a hazájáért elkötelezett hadsereg igényét.

Benkő Tibor az orosz–ukrán feszültség kapcsán beszélt a kormány álláspontjáról, amely szerint a konfliktust párbeszéddel, diplomáciai úton kell rendezni, NATO-erők magyarországi állomásoztatására pedig nincs szükség, mert a szövetségi rendszer jelenléte a székesfehérvári Közép-európai Többnemzeti Hadosztályparancsnokság vagy Regionális Különleges Művelési Komponens Parancsnokság révén garantálja régióink stabilitását.

A Honvédelmi és Haderőfejlesztési Programot indulása idején Zrínyi 2026 névvel illették, manapság azonban már 2030–2032-es kitekintéssel zajlik a tervezés, ám a fejlesztések középpontjában továbbra is az ember, a katona áll, akinek kiszámítható életpályamodellt kínálnak folyamatosan emelkedő illetményekkel – hangoztatta Benkő Tibor, aki szólt a hazafias és honvédelmi nevelésről, de az Önkéntes Tartalékos Rendszer sikereiről is.

szakterületükön. Benkő Tibor elmondta: megújítják a tisztképzés szerkezetét, amiről folyamatosan egyeztetnek az egyetemmel. „Egy nemzeti kormány mindig törekszik nemzete békéjének, biztonságának az önerővel történő ellátására”, az erős Magyar Honvédségre pedig nemcsak a NATO erősítése, hanem az ország megvédelme miatt is szükség van – hangsúlyozta a miniszter, aki úgy látja: az idei 1003 milliárd forint után 2024-re hazánk várhatóan eléri

Utóbbi kapcsán megjegyezte: míg 2010-ben tizenhét önkéntes katona szolgált, mára ez a szám meghaladta a tizenegyzetret, néhány éven belül pedig elérheti a húszezer főt. A honvédelmi miniszter a haditechnikai beszerzések mellett a hazai hadiipar újralesztéséről is beszélt, kiemelte a kutatás-fejlesztés-innovációt, amelyben számít a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen működő tudásbázisra.

A miniszter szerint fontos, hogy az NKE-n zajló tisztképzés gyakorlatorientáltabb legyen, számos olyan oktatóval, akik akár itthon, akár külföldön nagy tapasztalatra tettek szert

a NATO által megkívánt, a GDP 2 százalékát kitevő védelmi költségvetést. Az előadás után a hallgatóság sorában helyet foglalók egyebek mellett a tisztképzésről, a T72-es harckocsik jövőjéről, a jövőben létrehozandó új harcirepülő-századról, a csapásmérő drónok beszerzéséről és a nemzetközi biztonság- és védelempolitika szakos hallgatókkal szembeni elvárásokról is kérdezték a minisztert. Benkő Tibor válaszában arról beszélt, hogy a tisztképzés követelményeinek meghatározásához több évre szükséges előre látni, ebben összhang van az egyes szereplők között. Ma már ugyanis »

pontosan lehet tudni, hogy 2030-ban milyen technikai eszközök érkeznek a Magyar Honvédséghez, így ehhez hozzá lehet igazítani a képzési igényeket, de a megfelelő infrastruktúrát is. Utóbbit szolgálja a Hungária körúton lévő Zrínyi Campus felújítása, de a távlati tervekben szerepel egy távolabbi, gyakorlati foglalkozást lehetővé tevő korszerű létesítmény kialakítása is. A képzés gyakorlatiasabbá tételét szolgálja a csapatoknál szolgáló, hazai és nemzetközi gyakorlati tapasztalatokkal rendelkező katonák bevonása is az oktatás mindennapjaiba az elmélet mellé.

A T72-es harckocsik jövőjéről a miniszter azt mondta, hogy ameddig lehetséges, hadrendben tartják őket annak ellenére, hogy hamarosan érkeznek a Leopard A4, később A7 HU típusú harckocsik. Hasonlóan maradnak a nemrégiben felújított Mi24-es harci helikopterek is. Benkő Tibor meglátása szerint ezek a páncélozott forgószárnyasok még mindig „precíz, pontos, gyors” gépek. A tervekben szerepel egy újabb harcászati repülőszázad létrehozása a Magyar Honvédségen belül 2030–2032 környékén. Ehhez a pilóták számának növelése és új repülőeszközök is kellene. Benkő Tibor elmondta:

a nyolc, kiképzést biztosító Zlin típusú gép nem elegendő, ráadásul nem is ad átmenetet egy harcászati repülőgép vezetéséhez. Ennek megoldására újabb, akár felfegyverezhető kiképzőgépek szükségesek valamikor 2028 táján. A hazai repülőgépgyártás tervezett beindítása kedvezhet a beszerzési folyamatnak. Az NKE honvéd tisztjelöltjeit érdekelte a csapásmérésre is alkalmas pilóta nélküli repülőgépek beszerzésének kérdésköre is. Benkő Tibor megerősítette: ilyen eszközök vásárlása szintén tervben van, jelenleg

piackutatás zajlik, három-négy eszköztípus került látótérbe, amelyek alkalmasak nagyobb távolságon történő csapásmérésre.

A tárcavezető kiemelte: nagy szükség van a minisztériumi munkában a biztonság- és védelempolitika területén dolgozó szakemberekre, segítségük fontos a döntéshozatalban. Az előadáson szó volt új laktanyák létesítéséről is. Mint kiderült: a személyi állomány és a kiképzési, technikai eszközök befogadására rendbe akarják tenni a meglévő laktanyákat, de újakban is gondolkodnak. A számítások szerint az országban – a meglévők mellé – plusz öt ilyen létesítmény szükséges, amelyek befogadóképessége zászlóaljszintű lesz. Összességében a tervezett védelmi feladatokhoz mintegy harmincezer aktív katonára, hét-nyolcezer honvédelmi alkalmazottra és legalább húszezer önkéntes tartalékos katonára van szükség. Jó hír, hogy a 2026-ra tervezett ötezer honvéd kadétból több mint 4600 már most rendelkezésre áll, így az ez irányú terveket felülírták, és nyolc-tízezer kadétban gondolkodnak – zárta válaszait Benkő Tibor.

Szerző: Tasi Tibor

Fotó: Szilágyi Dénes

Támadások a kibertérből

Ne legyünk felkészületlenek, informatikai eszközeinket éppúgy kell védenünk, mint a lakásunkat, autónkat vagy akár a kulcsainkat – ez a jó tanács a Ludovika Szabadegyetem előadás-sorozat egyik alkalmán hangzott el. Nagy Zoltán, a Rendészettudományi Kar (RTK) docense a kibertérből érkező támadások legkülönfélébb típusairól beszélt.

A kibertérben hatványozottan igaz az anómia, a normanélküliség, normával ellentétes helyzet és a társadalmi kontrollok összeomlásának következménye – mondta előadásában Nagy Zoltán. Az NKE RTK Bűnügyi, Gazdaságvédelmi és Kiberbűnözés Elleni Tanszékének oktatója szerint azzal, hogy a kétezres évektől lehetővé vált, hogy a felhasználók tartalomfogyasztókból tartalom-előállítóvá váltak, jelentősen megnőtt a deviáns megnyilvánulások, bűncselekmények elkövetésének lehetősége, ami magával hozta a büntetőjog „érdeklődését” is a terület iránt. A tartalom-előállítóvá válásra jó példa a Bram Cohen amerikai programozó által létrehozott BitTorrent fájlcsere rendszer. A deviáns viselkedéshez

vívó út a különböző chatsobákkal, hackerklubokkal, de akár a közösségi média eszméivel, inkább téveszméivel kikövezt.

Van-e különbség a valós térbeli és a virtuális térbeli deviancia megjelenése között? Nagy Zoltán szerint a motivációkat, célokat illetően nem igazán, de a technológia folytán jelentős hatása – a másként nem elérhető távoli célpontok, vagy a kis kockázattal járó károkozás, vagy haszonszerzés nagysága – miatt az internetes elkövetés jelentősége megnő. Egy támadó cselekmény az interneten bárhol, bármikor (hajnali kettő órakor is), bárki által megvalósítható. Ráadásul azonnal, azaz a kiberbűnözésnek az okozható károk mellett a másik legnagyobb veszélye a váratlanság.

Az akció leplezhető ideig-óráig, az elkövető bárkivel el tudja hitetni, hogy Szingapúrból támad, holott talán éppen a célpont lakásával szemben lévő kávézóban ül. Előadásában az RTK oktatója beszélt az online térben megjelenő deviáns magatartás okairól is. Mint kiemelte: a virtuális világban a normák erodálódnak, és a felkészületlen felhasználó könnyen válhat kiberbűnözők célpontjává. A valós térben az elkövetett bűncselekmény látható, a sértett tanúja lehet a bűncselekménynek, nagyjából képes behatárolni, miért vált sértetté. Ezzel szemben a virtuális térben már nincs ilyen kapcsolat, a motívum sem mindig fedezhető fel, ráadásul a sértett sok esetben nem is érzékeli, hogy bűncselekmény »

áldozata lett. Egy esetben például úgy követtek el terheléses támadást, hogy ahhoz négy és fél millió számítógépet használtak fel, tulajdonosaik pedig mit sem sejtettek mindebből. Utóbbi az egyik olyan támadó jellegű bűncselekménytípus, amelyet a tartalom-bűncselekményekkel egyetemben gyűjtött egybe az Európa Tanács 2001-ben Budapesten elfogadott Számítástechnikai Bűnözésről Szóló Egyezménye. Nagy Zoltán szerint a dátum jelzi, hogy az egyezmény feltett eljárás az idő, igaz 2005-ben született egy kiegészítése. Elgondolkodtató viszont az a tény is, hogy a dokumentumot mindössze hatvanhat ország írta alá. Egyébként az egyezmény által taglalt támadó bűncselekményekhez tartoznak a különféle malware-támadások (zsarolóvírusok), a webtartalom felülírásának esetei (*defacing*) vagy az úgynevezett zéró napi sérülékenység kihasználása, amikor egy szoftvert úgy bocsát ki gyártója, hogy nem tudja, milyen hibákat rejt.

A tartalomjellegű devianciák kapcsán Nagy Zoltán beszélt a tartalomközlés különbségeiről a valós és a virtuális térben. A valós térben a tartalomközlés jellemzően földrajzilag és időben is behatárolt, szóban vagy nyomtatásban történik. A közlés nyelvi korlátok között hat, manipulálható, és lehetséges az ismételt terjesztése, vissza is kereshető a print sajtóban. Ezzel szemben a virtuális térben való tartalom közlése földrajzilag és időben is korlátlan, és számítógépes környezetben a nyelvi akadályok sem igazán számottevők, köszönhetően a sokféle fordítóprogramnak. A közlés ismételt terjeszthető, visszakereshető, könnyedén manipulálható, másolható.

A tartalomközlésben a bűncselekmény szintjét el nem érő devianciák két tipikus megjelenési formája a mémek és a trollok. A mémek (görög *miméma*: utánzás) jellemzően valós eseményt,

jelenséget, személyt kifigurázó, gúnyolódó közlések. A trollok skandináv mitológikus lényekre utalnak, bár a fogalom inkább az angol *trawling*, horgász szakkifejezésből származik, lényege, hogy a horgász elhúzza a csalit a halak orra előtt. A trollok pejoratív tartalmú, viccesnek szánt, provokatív közlések. Nagy Zoltán felhívta a figyelmet: bár nem érik el a bűncselekmények szintjét, károkat tudnak okozni. Egyik esete, amikor a Kreml által finanszírozott média (RT, Sputnik) alapvetően a Nyugat (USA, NATO) hiteltelenítésén dolgozik, néhány esetben anélkül, hogy egyáltalán említene Oroszországot. A büntetendő tartalomközlések tárháza széles körű, előadásában a Bűnügyi, Gazdaságvédelmi és Kiberbűnözés Elleni Tanszék oktatója a rágalmozás (Btk. 226. §), becsületsértés (Btk. 227. §), nemzetiszocialista vagy kommunista rendszerek bűneinek nyilvános tagadása (Btk. 333. §), nemzeti jelkép megsértése (Btk. 334. §), zaklatás (Btk. 222. §) esetkörei mellett az úgynevezett *revenge porn*, azaz bosszúpornó bűncselekménytípusát említette. Utóbbi azt jelenti, hogy valaki – általában szakítás miatti felindultságból – a másíkról bosszúként szexuális tartalmú felvételt tesz közzé annak engedélye nélkül. Az ehhez használt képet vagy videót gyakran a sértett tudtával és beleegyezésével, de néha enélkül készítette a párja. Előfordul, hogy a közzététel során személyes információkat is mellékelnek a felvételhez, így beazonosítható a rajta szereplő személy, vagy szándékosan olyanoknak küldik el, akik ismerik az illetőt. Szintén büntetendő tartalomközlés a gyermekpornográfia (Btk. 204. §), illetve a szerzői jogsértések (Btk. 385. §). Utóbbiak jövőbe mutató példája a 3D-nyomtatáshoz és az ehhez szükséges fájlok védelméhez kapcsolódik. Gondoljunk csak bele,

mennyi baj származhatna abból, ha valaki megszerezne egy fegyveralkatrész nyomtatásához szükséges informatikai adatokat!

A tartalomjellegű devianciák mellett támadó jellegű devianciákról is beszélt előadásában Nagy Zoltán. Ezek közül talán a legismertebb bűncselekménytípus a *hacking* – szinte naponta hallani a hírekben a kiberhadviselés ezen formájáról. Szintén tipikus eset az úgynevezett *pop-up* adathalászat, azaz a felugró ablakokban elhelyezett rosszindulatú kódok.

A bűncselekményként értékelhető devianciák körében a levélitok megsértéséhez (Btk. 224. §) sorolják a különféle lehallgatásokat, kém-szoftvereket. A Covid-járvány idején a kórházak ellen zsarolóvírus-támadások történtek, a kutatóintézetek ellen kémprogramtámadások, de ehhez az esetkörhöz tartozik az a pécsi eset is, amikor kétezernél is több jegyet javítottak ki az egyetemeken használt Neptun rendszerben. Szintén támadó jellegű deviancia a pénzmosás (Btk. 399. §) és a terrorizmus finanszírozása (Btk. 318. §). Utóbbi tipikus esete, amikor egy alapítványnak utalt pénzről később kiderül, hogy ezzel terrorszervezetet finanszíroztunk. 2003-ban a Haddad-ügyben egy Szíriából származó pécsi orvost tíz évre utasítottak ki Magyarországról, mert pénzt utalt a Hamász terrorista csoport egyik fedőszervezetének. Kinan Haddad saját bevallása szerint csak a rászorulóknak kívánt segíteni. Ahogy az előadásból is kiderült: a kibertérben számos veszély leselkedik ránk, ezekre azonban fel lehet és fel is kell készülni. Az online világhoz kapcsolódó eszközeinket számos módon védhetjük, megannyi szoftver áll rendelkezésre, amelyek naprakészen tartásával minimalizálható az áldozattá válás veszélye – hangzott el a Ludovika Szabadegyetemen.

Szerző: Tasi Tibor

CLEAR WEB

vezető keresőmotorok és nyilvános források (Facebook, Google, Twitter, Wikipedia stb.)

4%

DEEP WEB

jelentések (kormányzati, jogi, orvosi, tudományos stb.)

adatbázisok

szervezetspecifikus információk

csak feliratkozással elérhető információk

90%

DARK WEB

drogkereskedelem politikai ellenállás privát kommunikáció TOR

6%

Információbiztonsági konferencia az észt–magyar kapcsolat centenáriumán

E-kormányzati és kiberbiztonsági emlékkonferenciát szervezett a Nemzeti Közszolgálati Egyetem és az Észt Köztársaság Magyarországi Nagykövetsége az észt–magyar diplomáciai kapcsolatok századik évfordulójának alkalmából. Az eseményen olyan témákat jártak körül, mint Észtország kiberhatalmi szerepe, a közigazgatás digitális fejlesztése vagy a kiberbiztonság egyes kérdései.

Ahogy Koller Boglárka, az NKE nemzetközi rektorhelyettese is megjegyezte a konferenciát megnyitó beszédében: két évtizede indult útjára a magyar elektronikus közigazgatás zászlóshajója, a magyarország.hu portál. Észtország pedig posztszovjet államként függetlenségének elnyerése után az „innovatív utat választotta”, ezáltal napjainkra a „világ leginkább digitalizált nemzete” lett. Ezzel egy időben, 2000-ben indult Észtországban az első észt e-kormányzati szolgáltatás és az úttörő elektronikus aláírási rendszer.

A konferencia nyitó panelbeszélgetése a két európai kisállam kapcsolatának századik évfordulóját ünnepelte, és a kormányzat digitalizálásának első két évtizedét mutatta be: hasonlóságokat és különbségeket, sikertörténeteket, a felmerülő problémák zsákutcáját. Az első panelbeszélgetés során a meghívottak egyetértettek abban, hogy Szingapúrt példaként véve: többről van szó, mint az információ áramlásáról. Multipoláris teret kell teremteni a biztonságos szolgáltatások kiépítéséhez. Az Észt Köztársaság

Védelmi Minisztériumának politikai tanácsadója, Anett Numa véleménye alapján a fejlődés legfontosabb eleme a folyamatos változáshoz való alkalmazkodás és a gondolkodásmód ezirányú megváltoztatása, így nemcsak a politikai vezetőknek, hanem az egyetemi hallgatóknak is köszönetet kell mondani, akik egy-egy új ötlettel lökötet adnak a fejlesztéseknek. „Technológiai államot építeni olyan, mint egy kastélyt” – fogalmazott, majd kifejtette: az alapoknak jól, stabilan kell állniuk; nem lehet csak elkezdni kiépíteni a rendszereket a biztonsági lépések megtétele nélkül, amelyben igenis szerepet kap a nézőpont. Emellett az észt kormányzati szereplő hangsúlyozta: Észtország örül annak, hogy a fejlesztéseit megoszthatja, így az öt példaként kezelő államok tanulhatnak az ő korábban elkövetett hibáikból. Anett Numa leszögezte: a digitalizáció az élet minden területére kiterjedt (kormányzattól az oktatásig), és mindenki számára elérhetővé kell tenni ezeket

a szolgáltatásokat, közérthetően és nyíltan kell kommunikálni a biztonsági intézkedésekről, tanítani kell. „Az oktatás és a biztonság kéz a kézben jár: ha nem vagy edukált, kevésbé tudod kezelni a biztonsági kihívásokat; és nemcsak a kormányzati résztvevőknek, hanem minden állampolgárnak szüksége van ilyesfajta edukációra, olyan csatornákon keresztül kell szólni az emberekhez, ahol figyelnek a felhívásokra” – mondta, kiegészítésként hozzátette: ha egy szolgáltatás felépítése túl bonyolult, az emberek abbahagyják annak használatát, így az egyik fő feladat leegyszerűsíteni a felületek kezelését, és kikérni az azt használó állampolgárok véleményét. A következő panelbeszélgetés a közszféra digitalizálásának egyik legégetőbb kérdése köré épült: a közadatok hasznosításáról szoltak az előadók. A tömegesen generált adatok új aranykorszakot ígérnek, amelynek ára van. Az adatok birtoklása, nyitottsága, ezáltal tényleges felhasználhatósága számos országban élénk társadalmi vitákat vált ki. Ugyanakkor a nyilvános adatokkal kapcsolatban egyre inkább napirendre kerülnek a magánélet és a fogyasztóvédelem kérdései, sőt – adatszuverenitás formájában – a nagypolitika is szót kér ebben a témában. „A probléma észrevétele az első lépés a megoldás felé” – fogalmazott a Cybernetica Sharemind csapatának projektmenedzsere. Baldur Kubo a Cybernetica észt vállalatot mutatta be, kiemelve a felkarolt ügyeket. A szervezet leginkább az észt e-Estonia X-Road és internetes szavazórendszer fejlesztéséről ismert. A szakértő leszögezte: a jövő a fiatal, tenni akaró, új ötletekkel rendelkező egyetemistákban rejlik. Mindemellett az NKE Információs Társadalom Kutatóintézetének tudományos főmunkatársa az információszabadság intézményéről szólva kételyeit fogalmazta meg. Zödi Zsolt az üzleti adatokkal kapcsolatban kiemelte: szükség van a kormányzattal

való együttműködésre, hiszen a szabályozások a politikai térből érkeznek. A mesterséges intelligencia korába lépve a kormányzatnak már lépéseket kell tennie a digitális védelem területén. A harmadik beszélgetés témáját az e-kormányzás adta: az e-azonosítás-funkció az elektronikus kormányzat és az e-közigazgatási rendszerek használatához szükséges azonosítási és hitelesítési funkciókat a többi rendszernél magasabb szintű biztonsággal és hatékonysággal biztosítja. Kétségtelenül a digitális azonosítás az a terület, ahol Észtország talán a leglátványosabb, úttörő fejlesztéseket tudhatja magáénak. A digitális azonosítás fejlett megoldásai a balti államot a társadalmi digitalizáció mintacsatornává tették. A Cybernetica szakértője, Kaija Kirch tisztázta a digitális azonosítás fogalmát: a nem valós idejű – vagy ahogy a jogszabályokban szerepel – közvetett ügyfél-átvilágítást rejt a terminus, és kiemelte: a mesterséges intelligencia sikerességét nehéz meghatározni, attól függ, milyen szemszögből nézzük. Magyarországon a privát szféra szintén élvezheti a mesterséges intelligencia nyújtotta könnyedségeket, hiszen ez a terület, amelynek szolgáltatásait az állampolgárok a mindennapok során leginkább használják. Az utolsó két szakaszban már a kiberbiztonság jelene és jövője volt terítéken. A modern társadalmak gyors ütemű digitalizációja és a fenyegetettség ezzel párhuzamos növekedése hangsúlyossá teszi, hogy erőfeszítésekre és megoldásokra van szükség a kibertér terület biztonságának garantálása érdekében. Észtország vitathatatlan „világvezető” lett a kibervédelem egyik legismertebb megújítójaként a közigazgatási és magán IT-rendszereit ért 2007-es hackertámadások nyomán. A kibertér biztonságát garantáló törekvések között kiemelt jelentőségű a nemzetközi szabályozások és normák kialakítása, és ezen a téren Észtország az európai

társág elismert „nagyhatalmává” vált. A geopolitikai feszültségek felerősödésével a kiberdiplomácia egyértelműen az EU stabilizációs törekvéseinek élére került, a digitális határterületre vonatkozóan összehangolt biztonsági intézkedések – eszköztár – egész sorával. Minderről elismert kiberbiztonsági szakértők osztották meg véleményüket, így Krasznay Csaba (NKE EJKK Kiberbiztonsági Kutatóintézet) mellett Kadri Kaska (NATO Cooperative Cyber Defence Centre of Excellence [CCDCOE] jogi részének vezetője); Raul Rikk (Ministry of Economic Affairs and Communications for Estonia, Director of National Cyber Security); valamint Kovács László dandártábornok (a Magyar Honvédség Parancsnokságának kibervédelmi haderőnemi szemlézője) és Horváth Péter Tamás (Külgazdasági és Külügyminisztérium kiberkoordinátora) beszélgettek.

Anélkül, hogy a kiberbiztonság kérdését az egész társadalom prioritásává tennék, a normák keresése értelmetlen. A közigazgatás gyors digitalizációja a biztonsági szempontok újraértékelését is szükségessé teszi. A kiberbiztonság stratégiai kérdéssé vált: a digitalizált ökoszisztémákra támaszkodó állami szervezetek a kibertérrel kapcsolatos új kihívásokkal szembesülnek nemcsak technológiai szempontból, hanem jogi, politikai, diplomáciai, gazdasági és katonai szempontból is. A kibervédelem már nem mérnökök ügye, mostanra a társadalmi reziliencia áll a középpontban, és ebben az oktatás központi szerepet játszhat. A kiberbiztonsággal kapcsolatos tudatosság hatékony fejlesztése olyan modelletterület, ahol – a jelenlegi uniós CASPA-program keretében – az észt és a magyar szakértők közösen innovatív megoldásokat dolgoznak ki.

Szerző: Pap Melinda Patrícia

„Ez a kiállítás, mint a Ludovikás életutak című kiállításorozat valamennyi eleme, emberekről szól. De üzenete sokkal átfogóbb, hiszen sorsokat mutatunk be, a 20. század keserveit mutatjuk be, és azt is, a Ludovika Akadémia milyen útravalóval bocsátotta el tisztjeit. Leginkább azokra szeretnénk felhívni a figyelmet, akik megállták a helyüket a harcban, és megállták helyüket az életben is” – mondta megnyitóbeszédében Padányi József vezérőrnagy. A kutatóműhely vezetője, a kiállítás ötletgazdája arról is beszélt, a vitrinekben látható sok-sok apróság a két ludovikás tiszt számára annak idején a mindennapokat, az életet jelentette: egy egyenruha, egy tájoló, egy óra vagy a fotók, amelyek megörökítették sorsukat. „A Lipták fivérek élete tipikus ludovikás életút, tipikus 20. századi katonai sors, a két világháború minden nyomorúságával. A kiállítás az ő életútjukat van hivatva felvillantani, és azért gondoltuk mindezt a Hungária körúti campuson is bemutatni, mert elsődleges célcsoportnak az itt szolgálatot teljesítő honvéd tisztjelöltjeinket tekintjük. Ez a kiállítás elsősorban nekik adhat olyan többletértéket, amely talán életük egy-egy bonyolultabb szakaszában előkerülve kísérelheti, segítheti őket.”

A két testvér két év különbséggel látta meg a napvilágot, Aurél 1909-ben, János pedig 1911-ben. Édesapjuk katonatiszt volt, így a család közvetlenül szembesült az I. világháború nyomorúságával: a családfő a háborúban szerzett betegség következtében halt meg. A két testvér élete sokáig, évtizedeken keresztül párhuzamosan futott, katonai iskolába jártak, katonatiszti pályára léptek. A kiállítás anyagából az is kiderül, hogy fiatal akadémistaként mindketten kitűnő eredményeket értek el a sportban, lövő- és kardvívóversenyeken egyaránt. Külön érdekesség, hogy Lipták Aurél felesége szintén kitűnő lővész volt. Majd jött a II. világháború, amely át rajzolta nemcsak az ő életüket, hanem

Helyt álltak a harcban, helyt álltak az életben

Bővített formában, új helyszínen mutatják be az egykori Ludovikás testvérpár, Lipták Aurél ezredes és Lipták János százados életének emléket állító kiállítást.

A tárlat ünnepélyes megnyitóján részt vett Pohl Árpád dandártábornok, a HHK dékánja, Padányi József vezérőrnagy, egyetemi tanár, valamint díszvendégként dr. Lipták József, Lipták János százados fia és Lipták Dezső, Lipták Aurél ezredes fia.

tulajdonképpen mindenkiét, aki azt a kort megélte.

Az idősebb testvérnek, Aurélnak 90 év adatott, Jánosnak 33. A fiatalabb, János Budapest védelmében, súlyos harcokban, a szovjet túlerővel szemben 1944. november 13-án Gyálszólón, amikor aknátámadás érte az egységét,

hősi halált halt. A tárlat részeként olvashatjuk 1944. október 4-én kelt utolsó, családjának írt levelét is. Sokáig azt sem tudták, hol van eltemetve, hosszú éveknek kellett eltelnie ahhoz, hogy méltó módon újratemessék. Az idősebb testvér, Aurél szintén kivette a részét a háborúból, de

szerencsésebb volt, túlélte a harcokat. Egységével, a Komáromi 22-es gyalogezreddel a Don-kanyarhoz vezényelték, az ütközetekben zászlóaljparancsnokként harcolt; huszonkét alkalommal verték vissza a Vörös Hadsereg alegységeit 1942–43 telén, sokszor mínusz negyven fokos hidegben. A századosként szolgáló tiszt leleményességének jelentős szerepe volt abban, hogy a III. hadtest maréknyi csapata sikeresen visszavonulhatott Komáromba. A következő évben felkérték, legyen a Ludovika Akadémia tanára. 1944. augusztus 20-án avatták fel az utolsó évfolyamot, akikkel együtt indították el nyugat felé, nem a magyar településeket, hanem Drezdát védeni. Az ötvenes évek nem hordták tenyerükön a Ludovikán végzett tisztet. De Aurél természetesen talpon maradt, mert a Ludovikán azt is megtanították, hogyan kell embernek maradni az embertelenségben, hogyan kell talpon maradni olyankor is, amikor úgy tűnik, elveszett lábunk alól a talaj. A rendszerváltás környékén elégtételt kapott az akkori politikai és katonai vezetéstől, végül 1999-ben ezredesi rendfokozattal hunyta le a szemét.

„A Ludovikás Életutak sorozat részeként látogatható kiállítást közelebb kívántuk hozni azokhoz, akiknek tulajdonképpen szól: a honvédtisztképzős hallgatókhoz, példaként állítva eléjük az egykori akadémisták életútját” – erősítette meg Kalocsa Mária, a kiállítás kulturális szervezője. „A történelmet a hadtörténeiszek már megírták, de annak, aki ott volt és részt vett benne, annak mindez privát történelemmé vált. Ebbe a személyes történelembe nyerhet betekintést minden érdeklődő, aki megnézi a tárlatot, a vitrineket, személyes tárgyakat, fotókat, térképeket.”

Szerző: Páhy Anna
Fotó: Szilágyi Dénes

A kiállítás 2022. február 24. és május 6. között látogatható a HHK Kari Könyvtár nyitvatartási idejében.

„Az online lét új dimenzióba helyezett minket”

Molnár Katalin egyetemi docent, a *Magatartástudományi Tanszék* oktatóját a *4D – Diskurzus a digitális didaktikai diverzitásról című, decem-berben megjelent könyvéről* kérdeztük.

● Kezdjük azzal: mit jelent a szokatlan cím? Csupa idegen szó, ami nem jellemző önre, főleg, hogy, ha jól tudom, eredetileg nyelvész, sőt, magyartanár.

Valóban szeretek vigyázni az anyanyelvemre, és mindenki számára érthető kifejezéseket használni. De itt most a szójáték volt a cél. Ezzel a négy, d betűvel kezdődő szóval tökéletesen ki tudtam fejezni a könyv tartalmát. A digitális magyarázata: a pandémia idején a jelenléti képzés helyett a rendészeti oktatás egyes szintjein is online órákat kellett tartanunk. A diverzitás sokszínűséget jelent. Ezzel azt szerettem volna bemutatni, mennyiféle megoldást lehetett találni erre a nehéz kihívásra, már ha valaki akként tekintett rá, és nem leküzdhetetlen akadályként. A didaktika nekem mint szenvedélyes tanárnak alapvető. Ez a tanítás módszertanát fedi le. A diskurzus pedig beszélgetések sora, amelyeket az itt kifejtett témák kapcsán a kollégákkal és a hallgatókkal folytatunk a távolléti oktatás időszakában.

A 4D tehát ezekből a kezdőbetűkből adódott, és nyilván áthallásos. Az online lét ugyanis különleges tér- és időviszonyok közé – azaz új dimenzióba – helyezett minket.

● A beszélgetőkönyv magyar szó, mégis újszerű és érdekes műfaji megnevezés. Ez mit takar?

A szó jelentéssűrítő összetétel, vagyis olyan könyvre utal, amelyben beszélgetések olvashatók. Ám ezek nem lejegyzett párbeszédok, amelyek valahol elhangzottak. És nem is interjúkötetről van szó – bár az is izgalmas lenne. Ezek a szövegek inkább monológok. Egy részük, pontosan huszont darab, önkéntelenül, mégpedig

naplóformátumban kikíváncozó érzéseket és gondolatokat közöl. A sajátjaimat. Más részük – belőlük huszonöt plusz kettő van – úgynevezett vendégnapló, amelyek felkérésre születtek, és sokszor kapcsolódnak az előző írásokhoz. Egy harmadik csoportja a szövegeknek pedig hozzászólás, amelyek egy része spontán, más része szintén „megrendelt” írás, és kifejezetten a reflexió volt a céljuk. Közöttük szép számmal találhatók a tanár számára oly fontos hallgatói vélemények is. Afféle tükrök ezek – ezért is tettem őket keretbe. Mert mint kommunikációtanár nagyon fontosnak tartom a reális önértékeléshez a mások általi visszajelzéseket. Na és a fejlődéshez is. A tanítványainktól ugyanis nagyon sokat tanulhatunk.

● Akkor tehát nem egyedül jegyzi a szövegeket. Kik voltak a szerzőtársak? Szerencsére a távolléti oktatással nem egyedül kellett megküzdenem. Akkor sokan jártunk hasonló cipőben, hiszen mindannyiunknak riasztóan új volt ez a helyzet. Hamar körém gyűltek – és egy idő után szándékosan gyűjtöttem is őket – azok a kollégák és barátok, akik hajlandók voltak szembenézni hiányzó kompetenciáikkal, és vállalkoztak a közös kalandra, hogy tanuljunk egymástól. És hamar rájöttünk: a kezdeti kesergést együtt könnyebb lehet alkotó energiákká változtatni. Velem együtt hatvankét szerző beszélget a könyvben. Életkoruk 13 évtől 65 évig terjed. Mesterségük címei: általános iskolás gyerek, egyetemista, mérnök, jogász, rendőr, vám- és pénzügyőr, kutató, tréner, szociológus, újságíró, tanár. Hivatásosok és civilek. A köztük lévő térbeli távolság

Szombathelytől Miskolcig, Mohácsiától Sárospatakig, Szegedtől Jászberényig, Győrtől Tokajig Budapesten át – természetesen online gyorsvonattal – beutazható.

● Ha ilyen sokfélék, mi a közös bennük?

Alapvetően három dolog. Az egyik, hogy egy kivétellel – és kitalálható, hogy ő a tizenhárom éves iskolás – mindegyikük a rendészeti képzésben érdekelt, amennyiben ott tanul vagy tanít. A pályaelemtől kezdve a rendőri alapképzésen át a felsőoktatásig, sőt, tovább: a doktori iskoláig és a vezetőképzésig ismerik a terepet. A másik közös nevező, hogy mindegyiküket ismerem, és tudom, hogy lelkiismeretesek. Amit csinálnak, szeretnék jobban csinálni, és önreflexióért sem kell a szomszédba menniük. Sőt, legtöbbjük kiválóan ír, és a humorérzékük is remek. Szövegeik nemcsak elgondolkodtatók, de nagyon szórakoztatók is. A harmadik pedig, hogy – szintén egy kivétellel, akit a tartalomjegyzékben keressen meg a kedves olvasó – hajlandók voltak nyilvánosan is felvállalni gondolataikat és érzéseiket, amiért nem tudok nekik elégszer köszönetet mondani.

● A vendégszerzők jelentős része az NKE Rendészettudományi Karán oktat. Nem tartott attól, hogy így nem lesz „representatív” az online oktatás kulisszatitkainak bemutatása?

A könyv kifejezetten a rendészeti képzést helyezi a fókuszba, mivel magam is e területen dolgozom. Így az RTK oktatói szükségszerűen felülreprezentáltak. De pont azért, hogy ne csak ők szerepeljenek, meghívtam két ÁNTK-s kollégát, akik tanítanak az

RTK-n és a rendészeti vezetőképzésben. Illetve vendégszerző lett három rendészeti pályaelemtől tanító, és két rendőri alapképzésben tanító szakember is.

● Kiknek ajánlja a könyvet?

Elsősorban a szerzőknek szerettem volna vele örömet szerezni, hogy lássák, milyen sok játszótárs csatlakozott a közös beszélgetésbe, és mi lett abból a sorozatból, amelynek ők csak egy-egy darabját írták. De ajánlom bárkinek, akit érdekel, hogy a tanárok és a hallgatók hogyan élték át és túl a távolléti oktatás nehéz időszakát. Ha szabad nagy ívű álmokat szőni: az utókor számára is hasznos lehet: a pandémiáról szóló narratívák gyűjteményeként hiteles kordokumentumként szolgálhat.

● Hol, milyen formában érhető el a kötet?

Nyomatott formában száz példány jelent meg, ezt a szerzők kapták. De digitális formában elérhető.

● Milyen visszajelzéseket kapott eddig?

Felemelő volt látni a szerzőtársak egyértelmű örömet, illetve kaptam gratulációkat a kari kollégáktól azon az oktatásmódszertani műhelyen, ahol volt alkalmam bemutatni a kötetet. Ha többekhez eljut, remélem, sokan visszajeleznék majd, hogy a fáradozásunk nem volt hiábavaló.

● Ha digitális naplót nem is, de tervez valamilyen folytatást?

Nem is csak terv, hanem már valóság. Örömről 2021 szeptemberében visszatérhettünk a tanterembe, és miután már nyár elején elkészült a kézirat, bevallom, hiányzott a naplóírás. Viszont olyan jó élmények értek a jelenléti oktatás során is, amelyek kikíváncoztak belőlem, így elindítottam a *Nem digitális napló* című sorozatomat. Eddig hat rész készült el, sőt, már öt vendégnaplószerzőt is magam mellett tudhatok. Hogy lesz-e ebből is kötet, az majd kiderül.

Szerző: Kovács Lilla

„Börtönkampány”

Fennállásának ötvenedik évfordulóját ünnepli idén a Rendészettudományi Kar Büntetés-végrehajtási Tanszéke. A fél évszázados jubileumot nagyszabású konferenciával ünneplik az év vége felé, de a tanszék munkatársai addig sem tétlenkednek. A képzés népszerűsítéséért élénk párbeszéd indult a hazai büntetés-végrehajtási intézetek dolgozóival, aminek első eredményei már látszanak.

indult a bv.-képzés népszerűsítéséért

Magyarországon kizárólag a Nemzeti Közzolgálati Egyetem Rendészettudományi Kara képez olyan szakembereket, akik szakirányú egyetemi végzettséggel folytathatják munkájukat a hazai büntetés-végrehajtási intézetekben. Pontosabban folytathatják tovább munkájukat – a megfogalmazás módja azért fontos, mert a karon zajló hat féléves rendészeti igazgatási alapszak büntetés-végrehajtási szakirányára – nappali és levelező munkarendben is – kizárólag a büntetés-végrehajtás állományában dolgozók jelentkezhetnek. Nemrégiben toborzó kampány indult a körükben, hogy a számukra legnagyobb értéket és előrelépést jelentő szakirányú továbbképzést végezzék el; a tanszék gyakorlatilag az összes hazai bv.-intézet parancsnokával felvette a kapcsolatot, akik örömmel fogadták a kezdeményezést – tájékoztatta lapunkat Bogotyán Róbert bv.-ezredes, a Büntetés-végrehajtási Tanszék toborzó főtisztje. A szakirányon végzettek általában valamely büntetés-végrehajtási intézetben re-integrációs, illetve biztonsági tisztként kezdhetik meg pályafutásukat. A gyakorlati és elméleti képzés keretében mindazon speciális szolgálati, jogi, őrzésvédelmi, pszichológiai, igazgatási és pedagógiai ismereteket megszerzik, amelyek alkalmassá teszik őket arra, hogy büntetés-végrehajtási tisztként teljesítsenek szolgálatot. A képzés során elmélyülhetnek egyebek mellett a büntetés-végrehajtási jog, bv.-biztonság, bv.-nevelés, bv.-pszichológia tárgyköreiben. Mindez karrierépítési lehetőséget és vezetői kompetenciák elsajátítását jelenti

számukra – emelte ki a toborzó főtiszt. A Büntetés-végrehajtási Tanszék, az NKE Rendészettudományi Kara és a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága nemrégiben hallgatói toborzó napokat szervezett a képzés népszerűsítése érdekében. Két nap alatt közel száz érdeklődő érkezett az ország büntetés-végrehajtási intézeteiből, akik megismerhették az egyetemet, a kar és a tanszék működését, az oktatott tárgyakat, a gyakorlati képzéseket, a külföldi ösztöndíj-lehetőségeket, illetve három másodéves hallgató mondta el saját véleményét és élményeit az egyetemről. A jelenleg a szakirányon tanuló hat elsőéves, három másodéves és hét harmadéves hallgató hamarosan követőket is kaphat, a résztvevők visszajelzései ugyanis pozitívak voltak, a megjelentek közül cikkünk megszületéséig harmincan jelezték felvételi szándékukat – mondta Bogotyán Róbert bv.-ezredes, aki hangsúlyozta azt is: a tanszék nem engedi el az érdeklődők kezét, áprilisban felkészítőt tartanak számukra.

A Büntetés-végrehajtási Tanszék ebben az évben ünnepli fennállásának fél évszázados jubileumát, ami lehetőséget ad a történeti visszatekintésre a büntetés-végrehajtási ismeretek felsőfokú oktatását illetően. A gondolat hazánkban a 20. század elején jelent meg. A hazai börtönügy kiemelkedő alakja, Finkey Ferenc szívügye volt, hogy ne csupán a joghallgatók, hanem a börtönhivatalnokok is részesüljenek felső szintű képzésben. A II. világháború után a képzés a jelenlegi Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyító Intézet épületében és egy másik Maglódi úti épületben zajlott. 1954 és 1958 között

a büntetés-végrehajtási tiszti képzés átmenetileg szünetelt, majd 1959-től az akkori rendőrákadémia keretében működött. Az itt megszerezhető végzettség a tiszti rendfokozat elnyerésén kívül az érettségivel volt egyenértékű. Később, 1971-ben született döntés, hogy a magyar börtönügynek szakszerűen és színvonalasan kiképzett tisztekre van szüksége, és hogy az ez évben megalakult Rendőrtiszti Főiskolához önálló tanszékkel a büntetés-végrehajtási képzés is társul 1972 szeptemberétől. A tanszékre akkoriban jelentős feladatok hárultak, ki kellett dolgozni az oktatási tematikát, és oktatókat kellett toborozni. A munkát Szűcs Lajos bv.-alezredes, a tanszék első vezetője irányította és – az egykori Karády Katalin villából átalakított épületben, három tanteremben és két tanári szobában kezdték meg. Az oktatás eleinte nappali tagozaton zajlott, a levelező képzés 1975-től indult. „A Tanszék óriási energiát fordított és fordít jelenleg is arra, hogy a legkorszerűbb elméleti anyagot oktassa, amellet a hallgatók nevelésével, személyiségük formálásával közvetlenül, folyamatosan foglalkozzon” – áll ismertetőjükben, amelyben kiemelik: az oktatás szinte egyénre szóló differenciával folyik. Ennek meg is van az eredménye: a bv.-s hallgatók elhivatottsága legendás, a büntetés-végrehajtási hallgatók meglehetősen jó eredményeket érnek el tanulmányaikban és pályafutásuk során is. A tanszék a karral együtt 2017-ben költözött új helyére. Napjainkban 21. századi körülmények között, új épületben zajlik a munka a Ludovika Campuson.

Szerző: Tasi Tibor

Fotó: Szilágyi Dénes

Maximális védelem: maszk, kézmosás, kiberhigiénia

A pandémia időszakában hozzászoktunk a maszkviseléshez és a kézfertőtlenítéshez, de fel kellett ismernünk, az online térben is szükség van a megfelelő óvintézkedésekre, jobban, mint valaha. Gyermekünk szempontjából különösen fontosá vált, hogy ők is készségi szinten használják a legalapvetőbb digitális higiéniai, kiberhigiéniai szabályokat. Ebbe a témakörbe nyerhettünk mélyebb betekintést a Biztonságos Internet Nap – Safer Internet Day 2022 című eseményen, amelyet az idén világszerte február 8-án tartottak meg. A rendezvénynek Magyarországon a Nemzeti Közzolgálati Egyetem adott otthont.

Mi köze a fogkefének és a fogkrémnek az internethez? Mennyi idő alatt jut el egy gyermekfotó a dark webre? Hogyan kellene viselkednünk az online térben? Ilyen és ehhez hasonló kérdésekre is választ kaphattunk a Safer Internet Day (SID) hazai rendezvényén, amelyet a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat (NGYSZ), az

Európai Unió Safer Internet Program (SIP) magyarországi konzorcium-vezetője és a Nemzeti Közzolgálati Egyetem (NKE) szervezett. Az NKE több éve támogatja szakmailag az NGYSZ munkáját, az idén a SID társ-szervezőjeként biztosította a helyszínt. Az idén tizenkilencedik alkalommal megrendezett eseményen jelentős

informatikai cégek, civil szervezetek, pedagógusok, diákok és szülei fogtak össze, hogy együtt mutassanak rá a világháló fontosságára, valamint annak pozitív és negatív hatásaira. A SID az elmúlt évekhez hasonlóan közel kétszáz országban ugyanazon a napon hívja fel a figyelmet az internet lehetőségeire és veszélyeire; mottója: „Együtt egy jobb internetért!” A kezdeményezés együttműködő partnerei a Google Magyarország, a Nemzeti Kibervédelmi Intézet, a T-Systems Magyarország és a Quadron Kibervédelmi Kft. voltak.

Hogyan születnek új képregényhősök?

„Két év alatt olyan változások történtek a közösségimédia-szolgáltatások vagy a gyermekek ellen irányuló kiberbűnözés területén, amelyek fokozott figyelmet és odafigyelést indokolnak. A SID egy újabb lehetőség arra, hogy a szülőknél újra tudatosítsuk, a kibertér cseppet sem lett biztonságosabb az elmúlt években” – emelte ki Krasznay Csaba, az NKE Eötvös József Kutatóközpont Kiberbiztonsági Kutatóintézet (EJKK KKI) vezetője megnyitóbeszédében. Az intézetvezető elmondta, a kutatóintézetben két olyan kiemelt program van, amelyekre méltán lehetnek büszkék. Az egyik az Európai Kiberbiztonsági Hónap minden év októberében, a másik pedig a SID, minden második hónap második hetének második napján. Krasznay Csaba több mint tíz éve segíti oktatóként az NGYSZ munkáját. „Sajnos a magyar családok többségében a kiberhigiéniai szabályok nem teljesen ismertek, és nem feltétlenül részei a mindennapoknak. A SID évek óta lehetőséget biztosít arra, hogy beszéljünk ezekről a kérdésekről,

és elmondjuk a gyerekeknek és a szülőknek is, hogyan kell az internet adta lehetőségeket biztonságosan használni. Bízom benne, hogy 2023-ban ugyanezen a napon jobb és kellemesebb információkról számolhatunk be” – fogalmazott az intézetvezető.

A szakmai előadásokkal párhuzamosan a rendezvény másik helyszínére a tavaly decemberi internetbiztonsági videópályázat Netezz biztonságosan! nyertesei, valamint szülei és tanárai kaptak meghívást. A diákok mentoraik irányításával többfordulós internetbiztonsági játékon is részt vehettek, a mentorok között szerepelt Krasznay Csaba is. Az eseményen meghirdették az NGYSZ, a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat, a Nemzeti Kibervédelmi Intézet és a T-Systems Magyarország gyerekeknek szóló új pályázatát is: egy internetbiztonságról szóló képregénypályázatot. A fődíj a legjobb képregény megfilmesítése lesz.

Tudatosság, tudatosság, tudatosság!

2021 nyarán indult útjára az NGYSZ és a Google Magyarország közös fejlesztésű, öt modulból álló oktatási programja, a *Legyél az Internet Ásza!* A program oktatási anyagai és interaktív feladatai nemcsak a diákoknak, hanem tanáraiknak és szüleiüknek is segítenek biztonságosan eligazodni az online térben, valamint eszköztárat biztosítanak a felmerülő problémák megoldásához. Az eredményesség növelése érdekében kialakított interaktív, élményalapú feldolgozásra épülő oktatási anyag lefedi a teljes oktatási időszakot, az elsőtől a nyolcadik osztályig. A gyerekek számára vonzó módon kialakított program külön tanárok és szülők számára készült programrészekkel és fogalommagyarázó szöveggel hívja fel a figyelmet az online térben való tudatosságra és a tudásbővítésre »

szükségességére. A programmodulok részleteibe Koós Judit SIP-oktató avatott be bennünket. „Légy okos, éber, erős, kedves és bátor! Ez az öt tulajdonság foglalja össze az öt modul lényegét, illetve fedi le azokat a területeket, ahol digitális biztonsági, digitális jóléti tudásra szükség lehet” – hangsúlyozta Koós Judit.

„Az okoseszközök használatában a tudatosságra való felkészítés a legfontosabb!” – erősítette meg előadásában Bencsik Balázs, a Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatóságának igazgatója, aki a felhasználók vállán nyugvó felelősségterhek csökkentése érdekében a megbízható termékek használatára helyezte a hangsúlyt. Kifejtette, a Hatóság mindezeket a gyártók oldaláról próbálja kikényszeríteni. „Az okoseszköz-használat biztonsága alapvetően a felhasználón múlik, de elgondolkodtunk azon, nem helyes, ha az ezzel kapcsolatos felelősséget teljes egészében a felhasználóra hárítjuk. Ezért csatlakoztunk ahhoz a szabályozási gondolathoz, amely az EU-ból indult. A gondolat elfogadásra került, és egy EU-s rendelet született belőle, amely az infokommunikációs termékek és szolgáltatások biztonsági megfelelőségéről szól. A cél az, hogy megbízható termékek álljanak a fogyasztók rendelkezésére.”

A digitális életedet te irányítod!

A távoktatásban szerzett tapasztalatokra hivatkozva érzékeltette a digitális edukáció fontosságát Bíró Pál, a Google Magyarország country managere, aki az online térben való viselkedési alapelveket a való világban elvárható értékekhez hasonlította. „Legyünk okosak, tudatosak, határozottak, kedvesek és bátrak! Ezek azok az alapkövek, amelyek ideális esetben meghatározzák a viselkedésünket az internet világában is. Bánj úgy másokkal, ahogy szeretnéd, hogy veled is bánjanak! Kedvesnek lenni menő! – fogalmazott Bíró Pál, utalva a Legyél az Internet Ásza! moduljaira.

„Megosztás előtt mérlegelj, légy óvatos, mit, hol, kivel osztasz meg!” – hívta fel Solymos Ákos, oktatási üzletágvezető is a figyelmet a lehetséges negatív következményekre. A Quadron szakértője a szülőkhöz fordulva figyelmeztetett az online adatvédelemmel kapcsolatban a GDPR gyermekekre vonatkozó egyedi szabályaira és a gyerekek digitális lábnyomaihoz kapcsolódó támadási felületekre. „Egyre több adatot osztunk meg magunkról és gyerekeinkről; ami növeli az internetes zaklatások, az online visszaélések valószínűségét. A gyerek nem biodíszlet! Közismert tény, hogy a kipsztolt gyerekfotók fél-egy óra alatt jutnak el a dark webre, a pedofil csatornákra. Sok szülő (és nagyszülő) mégis a sharenting, azaz túlposztolás csapdájába esik, amely visszahat nemcsak a szülőre és a gyerekekre, hanem a szülő-gyerek kapcsolatra is. A kipsztolt képek a gyermekben önértékelési zavart, testképzavart okozhatnak. Amikor a gyerek öntudatára ébred, nagyon komoly következményei lehetnek a régebben posztolt fotóknak, de ahogy a fogkrémet sem lehet visszatuzkolni a tubusba, a valaha kikerült képeket sem lehet semmissé tenni.” A szakértő szerint a szülők a tudatosság mellett példamutatással tudnak legtöbbit tenni gyermekeik biztonsága érdekében. „Az internet nem felejt! Óvd meg titkidat! Gondolkodj, mielőtt megosztod!” – nyomatékosította Lénárt Vivien is, a Nemzeti Kibervédelmi Intézet szakértője, aki az online tér biztonságos használatához úgynevezett erős jelszavak kialakítását javasolta. Kifejtette, minden applikációhoz szigorúan más-más jelszót, illetve lehetőség szerint ne szavakat, hanem komplett mondatokat használjunk. A jelszavak tekintetében is érzékletes hasonlattal élt, a fogkrémszabály után ismertette a fogkefeszabályt: „Jelszavainkat kezeljük úgy, mint a fogkefénket, ne adjuk kölcsön senkinek, és lehetőleg cseréljük le háromhavonta!”

Szerző: Páhy Anna

A NEMZETKÖZI GYERMEKMENTŐ SZOLGÁLAT

A Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat (NGYSZ) az európai Safer Internet Programban (SIP) tudatosságnövelő központként és konzorciumvezetőként a gyermekek, szülők és tanárok felvilágosítását, a program népszerűsítését tűzte ki célul. „Szeretnénk elérni, hogy az országban minél több internethasználó böngészhessen biztonságosabb körülmények között, illetve hogy probléma esetén az érintettek tudják, kihez fordulhatnak. Szervezetünk 2019-től működik forródrótként (hotline) is, ahol a felhasználók bejelenthetik a káros és illegális tartalmakat” – fogalmazta meg a Edvi Péter, az NGYSZ elnöke.

TÍZBŐL HÉT EMBER ÉRINTETT!

„Életünkben egyre nagyobb hangsúlyt kap az online tér, ahol ugyanolyan fontos figyelni a biztonságunkra, mint a valós térben, hiszen itt is számos veszéllyel találkozhatunk!” – foglalta össze Magas Bianka, az NKE kiberbiztonsági mesterszakos hallgatója. „A Biztonságos Internet Napra a Microsoft egy kutatást készített, amelyben megállapították: tízből hét ember áldozatul esik az internet valamely veszélyének. A hétköznapi életben leggyakrabban úgy gondolkodunk, minket nem fenyeget ez a veszély, hiszen miért pont minket támadnának meg? A válasz sajnós az, miért ne azokat érné támadás, akik nincsenek felkészülve a veszélyekre?” A mesterszakos egyetemista arról is beszélt, a Covid megjelenése óta egyre többen esnek áldozatul az adatlopásoknak hamis csomag-értesítő linkek aktiválásával, illetve egyre gyakrabban támadnak bennünket a magukat közműszolgáltatónak vagy postának kiadó e-mailben fizetési felszólítást küldő bűnözők. „Az álprofilok terjedésével megnövekedett az online bántalmazások száma is. Legyünk óvatosak, az online térben csak olyanokkal lépünk kapcsolatba, akikről tudjuk, hogy valós személyek! A legfontosabb, hogy mindig gyanakodjunk, legyen szó e-mailben vagy sms-ben kapott linkekre való kattintásról vagy személyes adatok megadásáról!” – magyarázza Magas Bianka.

Az Európai Unió Tanácsának elnöki tisztjét félévente más-más uniós tagállam adja. A pozíciót betöltő országok hármass csoportokban, úgynevezett elnökségi triókban (trojka) szoros együttműködéssel látják el feladatukat. A jelenleg soros triót a francia, cseh és svéd elnökség alkotja.

Szlovénia 2022. január 1-jén adta át elnöki posztját Franciaországnak, és ezzel a következő Elnöki trojkának. A június 30-ig tartó vezetői tisztük jelszavai: „Fellendülés, erő és a hovatartozás érzése”, amely köré programjukat is építették. Szlogenjük minden eleme aktuális, és az egész Uniót érintő problémák leküzdését hivatott szolgálni. Fellendülés: elősegíteni Európa zöld és digitális átállását; megvédeni értékeinket és érdekeinket; kultúránk, értékeink

Európai Unió: a francia elnökség célkitűzései

és közös történelmünk nyomán kialakítani és továbbfejleszteni a közös európai jövőképet. Programjuk összeállítását befolyásolta az európai polgárok kritikája, miszerint az Unió a korábbi évekhez viszonyítva sokkal kevesebbet tesz lakosai élethelyzetének javításáért. Erre reagálva – ami a szociális kérdéseket illeti – az első döntés a munkavállalók kiküldetéséről szóló irányelv felülvizsgálata volt, az „ugyanazon a munkahelyen végzett egyenlő munkáért egyenlő díjazás” elve alapján. A gazdasági nehézségekre válaszul a közös európai hitelfelvételből finanszírozott történelmi jelentőségű helyreállítási terv segítette Európát a válság leküzdésében. Európa pedig fokozatosan olyan kereskedelmi védelmi eszközöket szerez be, amelyek naprakészek lesznek a globalizáció terén.

Franciaország elnökségének ideje alatt fő prioritása megfelelni a polgárok által támasztott elvárásoknak. Hivatali idejére készülve Franciaország számos felületet biztosított, hogy minden érintett hallathassa hangját. A francia köztársasági elnök, Emmanuel Macron által megnyitott, 2021 májusában Strasbourgban tartott, Európa jövőjéről szóló konferencia új vitafórumot biztosít az európai lakosok számára, hogy hozzájárulhassanak Európa jövőbeli politikájának meghatározásához az elkövetkező évek és évtizedekre. A francia elnökség célkitűzéseit ismertető beszédében Emmanuel Macron azt nyilatkozta, az elnökség tevékenységeinek középpontjában három fő terület körvonalazódik. Egy új európai növekedési modell

kialakítása, párhuzamban egy „embarribb léptékű” Európa megteremtésével. Valamint Európa azon képességének kiépítése, hogy az megállja helyét a mai világban, megvédve értékeit és érdekeit. Mindezt az úgynevezett „szuverenitási menetrend” mentén, amelyet a 2017-es Sorbonne-beszédében vázolt fel először a francia köztársasági elnök. A szuverén Európa programot az elmúlt négy évben fokozatosan vezették be. Ami az egyre sürgetőbb ökológiai átállást illeti, Európa 2050-re szén-dioxid-semlegessé kíván válni, költségvetésének egyharmadát a globális felmelegedés elleni küzdelemre fordítja, és létrehozta a klímabankot. Digitális kérdésekben elfogadták a szerzői jogi reformot és az online terrorista tartalmak eltávolítását,

emellett hamarosan valósággá válik a platformok szabályozása és elszámoltathatósága (gondoljunk csak a Facebookra). Az Elnöki Trojkák rendszere egészen 2030-ig előre megtervezett, amikor is jelentős változásokat kívánnak elérni kulturális, gazdasági, egészségügyi és gazdasági szempontból is. Egyre nagyobb relevanciával rendelkezik a fiatalok esélyegyenlőségének javítása is az Erasmus+ program keretein belül. A témában a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Nemzetközi Igazgatósága által február 23-án megrendezett Nagykövetségi Fórumon Franciaország képviseltette magát budapesti nagykövete, Pascale Andréani személyében. Az Erasmus+ program sikerességét külön kiemelte beszédében. Programjuk kulcsszavaira reflektálva

ELNÖKSÉGI TROJKÁK

A jelenleg működő elnökségi trojkák rendszerét 2009-ben a liszaboni szerződés vezette be. Ennek értelmében az elnöklő három ország közös programtervet készít, amelyben hosszú távú célokat tűznek ki maguk elé, kiemelve azokat a témaköröket és lényeges kérdéseket, amelyekkel a következő három évben az Európai Tanács keretein belül foglalkozni kívánnak. A kollektív programot alapul véve a három ország mindegyike elkészíti saját, részletesen kidolgozott féléves tervét is.

pedig kijelentette: „a Római Szerződés óta ezek a szavak adják az Európai Unió működésének alapját, amelyhez a francia elnökség alatt is ragaszkodni fognak”. A nagykövet asszony mindemellett legfontosabb feladatuknak az ukrán válság kellő kezelését, valamint a balkáni és észak-afrikai válságok vezetékek békéjének megteremtését tekinti. Hozzátette: „meg kell találni a krízisek utáni gazdasági és szociális helyreállítás leghatékonyabb módját. Fontos azonban emlékezni rá, hogy az uniót mindig is a válságok tették erősebbé.”

Szerző: Gyalog Kincső

Fotó: France22

A francia külpolitika aktualitásai

Az Európai Tanács soros elnökségét 2022 első félévében Franciaország tölti be, áprilisban pedig sor kerül a kétfordulós francia elnökválasztásra is.

A Nemzeti Közszerológati Egyetem Stratégiai Tanulmányok Intézete által gondozott Nemzetek Európája Karrierprogram keretében megvalósuló Európa Klub februári vendége a francia Nemzetgyűlés Külügyi Bizottságának elnöke, Jean-Louis Bourlanges volt, aki mindennek kapcsán a beszélgetés során kifejtette véleményét mind az Európai Unió tagállamainak sokszínűségéről, mind a lehetséges jövőbeli változásokról, biztonságpolitikai és jogi kihívásokról.

„Egy európai aktivista legfőbb erénye, ha megfogó beszédeket tud tartani” – foglalta össze az európai politikus ismértvét Jean-Louis Bourlanges, akivel Trócsányi László, a Károli Gáspár Református Egyetem rektora, Magyarország EP-képviselője, korábbi igazságügyi miniszter, párizsi és brüsszeli nagykövet beszélgetett. Jean-Louis Bourlanges hangsúlyozta a történelem formáló erejét, a cselekmények ismétlődését. „Teljesen más társadalmak éltek több száz évvel ezelőtt ezen a területen, mint napjainkban” – mondta a francia politikus, aki ennek kapcsán leszögezte: nem alakíthatjuk úgy a jelent, ahogy a múlt felépült. A meghívott előadó kiemelte: a bipoláris korszak felszámolását követően Európa olyan kihívásokkal nézett szembe, amelyek majdnem lerombolták nehezen felépített intézményeit, és szintén más helyzetet hozott az európai közös pénznemre történő áttérés. Az EU tagállamainak eltérő gazdasági fejlődéséről, jogi elveiről, a brexitről és a szuverenitás kényes kérdéseiről, sőt az orosz–ukrán konfliktusról is szó esett a beszélgetés során. Jean-Louis Bourlanges összefoglalóan szólt arról, hogy az európai kultúrák közös pontja a nemzetállamok kialakulásában rejlik, de az európai tragédia forrása a két világháború alatt kialakult megosztottság, amelyet a jog szabályaival és megkötő erejével próbálnak legyőzni. Jean-Louis Bourlanges az Európai Unióval kapcsolatos jövőbeli tervekről szólva úgy fogalmazott: ha a humanizmusból indulunk ki, akkor nincs európai határ, hiszen a szervezet nemzetközi közösséget hozhat létre. „Európa egy szerződés”, amelyben állandó és elképzelhetetlen, hogy ne

JEAN-LOUIS BOURLANGES FRANCIA POLITIKUS.

1989 és 2007 között európai parlamenti képviselő, az EP költségvetési ellenőrzési bizottságának elnöke (1993–1994), később az EP bel- és igazságügyi bizottságának elnöke (2004–2005). 2002 és 2015 között a Párizsi Politikatudományi Intézetben (Sciences Po) európai uniós kurzusokat oktatott. 2017 óta a francia Nemzetgyűlés tagja, a centrista MoDem (Mouvement Démocrate, Demokratikus Mozgalom) képviselője. Ugyanezen évtől a francia Nemzetgyűlés Európai Bizottságának alelnöke, 2021 óta a Külügyi Bizottság elnöke.

álljon a felek jogai felett, ezzel megkötve bizonyos ponton őket; a francia politikus szerint az EU szabályaira is ilyen szerződésként kell gondolni, hiszen ha nincsen elsőbbsége az európai jognak a nemzetivel szemben, akkor az európai szabályozások nem tudnak megvalósulni. „Amikor a tagállamok aláírták a belépési szerződést, akkor elfogadták ezt az elvet!” – hangsúlyozta Jean-Louis Bourlanges. A francia Nemzetgyűlés Külügyi Bizottságának elnöke kiemelte: véleménye szerint az EU jelenlegi tételmondata („Egyesülve a sokféleségben”) nem állja meg a helyét, megfelelőbb lenne az „Egység a jogban” gondolat. Ugyanakkor Trócsányi László felhívta a figyelmet a szubszidiaritás és a joghoz kötés lehetséges problémáira. „A nemzeti kompetenciák nem egyetértésre épülnek” – reflektált francia kollégája. Az Európai Unió lehetséges jövőbeli bővítésének kérdését nyitva hagyva Jean-Louis Bourlanges úgy fogalmazott: minden tagállamnak megvannak a maga kihívásai, amelyek megoldásaira kell koncentrálni a jövőben.

Szöveg: Pap Melinda Patrícia
 Fotó: Szilágyi Dénes, VOIX DU NORD

Mi lesz veled Ukrajna?

– Helyzetjelentés az orosz–ukrán háborúról

Az egész világot megdöbbenetette a hosszú évekre visszanyúló orosz–ukrán konfliktus háborúba torkollása, amelynek következtében milliók számára vált kézzelfoghatóvá a háború Ukrajnában. Lakhatatlanná vált otthonok, romba dőlt házak, elfoglalt épületek tanúskodnak az összecsapásokról, a lakosok az emberéleteket követelő harcok miatt tömegesen hagyják el az országot.

A fegyveres konfliktus azután robbant ki, hogy február 21-én, hétfőn éjjel Vlagyimir Putyin orosz elnök elrendelte az orosz fegyveres erők bevonulását az ukrajnai Donyeck és Luhanszk megyékbe, alig néhány órával azután, hogy hivatalosan is elismerte az Ukrajnából 2014-ben önhatalmúlag kivált, hagyományosan oroszbarát szakadár Donyeck-i és Luhanszki Népköztársaság függetlenségét. Vlagyimir Putyin „békefenntartó műveletek” címszóval adott parancsot az orosz fegyveres erőknek, az ukrán elnök szerint azonban Oroszország ezzel megsértette Ukrajna területi integritását és szuverenitását.

Nemzetközi reakciók

Az orosz bejelentést követően összeült az ENSZ Biztonsági Tanácsa, az Európai Unió (EU), az Amerikai Egyesült Államok vezetői pedig elítélték Moszkva lépését, és az USA a két szakadár állammal szemben több korlátozást is bevezetett. A NATO főtitkára, Jens Stoltenberg ugyan csak közleményben állt ki Ukrajna mellett, az Egyesült Királyság és más nyugati államok kilátásba helyezték az Oroszországgal szembeni szankciókat, Orbán Viktor magyar miniszterelnök pedig közölte, hogy Magyarország részese a közös uniós álláspontnak. Február 22-én Olaf Scholz német

kancellár bejelentette Berlinben, hogy a német szövetségi kormány azonnali hatállyal felfüggeszti az Északi Áramlat 2 földgázvezeték üzembe helyezésének folyamatát, az EU tiltólistára tette azokat az orosz parlamenti képviselőket, akik megszavazták a két szakadár ukrajnai tartomány függetlenségének elismerését, az orosz állami szervek hozzáférését pedig megnehezítik az európai pénzügyi piacokhoz. A szankciókat az uniós huszonhét tagországa, így Magyarország is jóváhagyta. Az Oroszországgal kiéleződő konfliktusra válaszul az ukrán Biztonsági Tanács bejelentette, hogy az egész országra kiterjedő,

harmincnapos szükségállapotot hirdet. Február 24-én, Vlagyimir Putyin már különleges katonai művelet végrehajtását rendelte el Ukrajnában, amelyet a nyugati vezetők – köztük Szijjártó Péter magyar külügyminiszter is – háborúnak és támadásnak neveztek. Az orosz elnök azt mondta, országa nem tervezi Ukrajna megszállását, de törekedni fog a demilitarizálására, ugyanakkor hozzátette, az ukránok szabadon választhatnak majd, ki irányítsa az országot. Végül megindultak az orosz hadsereg rakéta- és légitámadásai az ukrán katonai infrastruktúra ellen, amit a nyugati országok egyöntetűen elítéltek, és további szankciókat helyeztek kilátásba.

Béketárgyalások nukleáris készütség mellett

Február 26-án, szombaton az orosz elnök közölte, hogy a Nyugat az országával szembeni „barátságtalan lépései” miatt elrendeli a nukleáris elrettentő erők fokozott készütségbe helyezését. A német szövetségi kormány ugyanezen a napon feladta

a válságövezetekbe irányuló fegyverexportot elutasító álláspontját, és úgy döntött, fegyvereket küld az ukrán hadseregnek. Február 27-én Vlagyimir Putyin előző napi kijelentésére reagálva Ursula von der Leyen, az Európai Bizottság elnöke bejelentette, hogy az EU történetében először a szövetségi fegyvereket küld Ukrajnába; Boris Johnson brit miniszterelnök ugyancsak bejelentette, hogy az Egyesült Királyság is fegyvereket szállít Ukrajnának; Volodimir Zelenszkij pedig Ukrajna azonnali csatlakozását kérte az Európai Uniótól, de mindközben tudatta az orosz féllel, hogy hajlandó a tárgyalásokra. Február 28-ára virradóan az orosz csapatok

folytatták a támadásokat Ukrajna nagyobb városai ellen. Ezen a napon, Ukrajna második legnagyobb városában, a Harkivban zajló támadások idején ült először tárgyalóasztalhoz az ukrán és az orosz küldöttség az ukrán–fehérorosz határ közeli Gomel városban. A hétfői találkozó megállapodás nélkül ért véget, azonban már az is eredménynek számított, hogy előkészítették a békét célzó egyeztetések folytatását. Emmanuel Macron francia elnök telefonon beszélt Vlagyimir Putyinnal, és követelte a civilek és a polgári infrastruktúra elleni támadások leállítását; Svájc félretette a semlegesség hagyományát, és bejelentette, hogy átveszi az Európai »

Unió által Oroszországgal szemben már bevezetett összes szankciót. Orbán Viktor hangsúlyozta: „háborús helyzetben stratégiai nyugalomra van szükség”, ezért nem küldenek katonákat és fegyvereket a térségbe. Szijjártó Péter magyar külügyminiszter ezt erősítve kiemelte, hogy Magyarország nem engedélyezi a fegyverek átszállítását sem a területén, hiszen ezek a szállítmányok könnyen válhatnak katonai támadások célpontjává, ráadásul a kárpátaljai magyar közösség biztonsága is ezt indokolja.

Karnyújtásnyira az EU-csatlakozás?

Március 1-jén tovább sűrűsödtek az ukrainai események: Mariupolnál, Harkiv mellett és Herszonban is heves harcok zajlottak, Kijevet azonban még nem kerítették körbe, de egy hatalmas, több mint 64 kilométer hosszú katonai konvoj tartott a város felé, és

a belarusz fegyveres erők Oroszország oldalára állva is átlépték az ukrán határt. Andrzej Duda lengyel elnök és Jens Stoltenberg NATO-főtisztviselő közös lengyelországi sajtótájékoztatójukon kijelentették, hogy a NATO és ezen belül Lengyelország sem küld harci repülőgépeket Ukrajnába, mert ez katonai beavatkozást jelentene a konfliktusba, amelynek nem részese az Észak-atlanti Szövetség. Ukrajna, biztonsága visszaállítása érdekében, minél előbb szeretne az Európai Unió tagja lenni, ezért Volodimir Zelenszkij ukrán elnök aláírta országa csatlakozási kérelmét. Ukrajna EU-tagságával kapcsolatban Ursula von der Leyen úgy fogalmazott: intenzív tárgyalások zajlanak ez ügyben, az EU a lehető leghamarabb integrálná Ukrajnát, már csak az a kérdés, hogy hogyan és miként teheti ezt meg. Magyarország támogatja Ukrajna uniós integrációjának felgyorsítását, ugyanakkor saját

biztonsága az első; részt vesz a béke megteremtését szolgáló közös európai erőfeszítésekben, mindezt úgy, hogy elkerülje a szomszédos országban zajló fegyveres konfliktusba való belesodródást. Március 3-án újabb robbanások történtek Kijevben, az orosz csapatok az ukrán főváros közelében jártak, és több ukrán városban komoly pusztítást okoztak az orosz rakéták, valamint elesett a stratégiai jelentőségű Herszon is: a várost már az oroszok ellenőrzik. Ilyen hangulat mellett folytatódott az orosz–ukrán béketárgyalások második fordulója Lengyelországban – lapzártánkig nem fejeződött be.

Szakértők szerint

A néhány nap alatt kialakult háborús helyzetre reagálva a Nemzeti Közszerológiai Egyetem (NKE) Eötvös József Kutatóközpont (EJKK) Stratégia Védelmi Kutatóintézetének (SVKI) igazgatója a Világgazdaság podcast

található, amelyet polgári műholdak készítettek az orosz–fehérorosz határon lévő haditechnikai eszközökről, másrészt Elon Musk amerikai milliárdos azon kijelentése, hogy Ukrajnának hozzáférést biztosít műholdjaihoz. A kérdés csupán az, hogyha Ukrajna a műholdak segítségével végez űrszázaföld kommunikációt, azt meg tudja-e zavarni Oroszország, ki tudja-e iktatni ezeket a műholdakat – tette hozzá Krasznay Csaba.

Az NKE segít

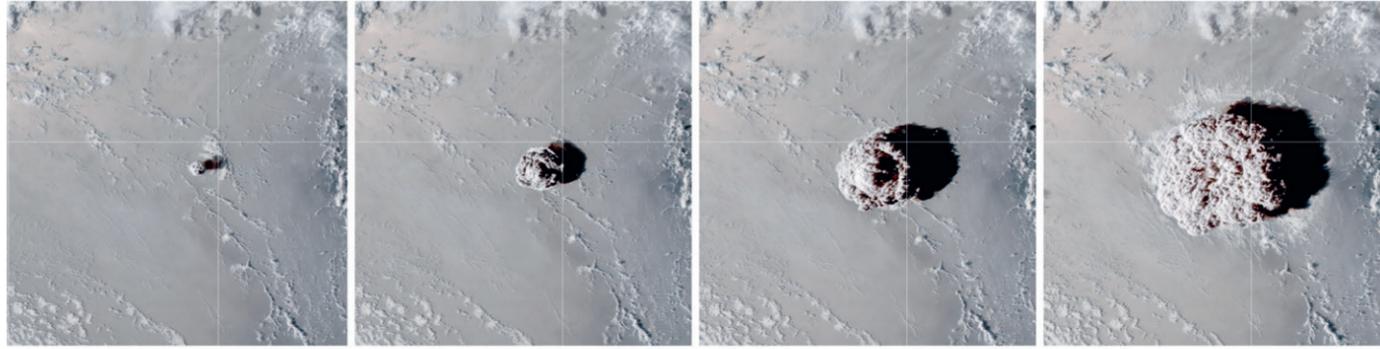
Eddig közel kétmillióan menekültek el a háború elől, ami Ukrajna lakosságának közel 2 százalékát jelenti. Az Ukrajnából menekülők közül több mint 116 ezer ember érkezett Magyarországra március 2-áig. A Nemzeti Közszerológiai Egyetem is kötelességének érzi, hogy segítséget nyújtson a hazájuktól elszakadni kényszerült és kényszerülő állampolgároknak, ezért az Egyetemi Hallgatói

Önkormányzat (EHÖK) adománygyűjtést kezdeményezett a Magyar Református Szeretetszolgálat együttműködésével, akik a Kárpátalján várakozó menekültekhez, illetve a Magyarországon hamarosan létesülő menekültházak részére fogják eljuttatni az egyetemi adományokat. Az NKE felajánlotta a rendelkezésre álló szabad kollégiumi férőhelyeit is a menekültek számára – lapzártánkig 101 Ukrajnában tanuló indiai orvostanhallgató egyetemistának adott szállást az intézmény.

Szerző: Sallai Zsófia

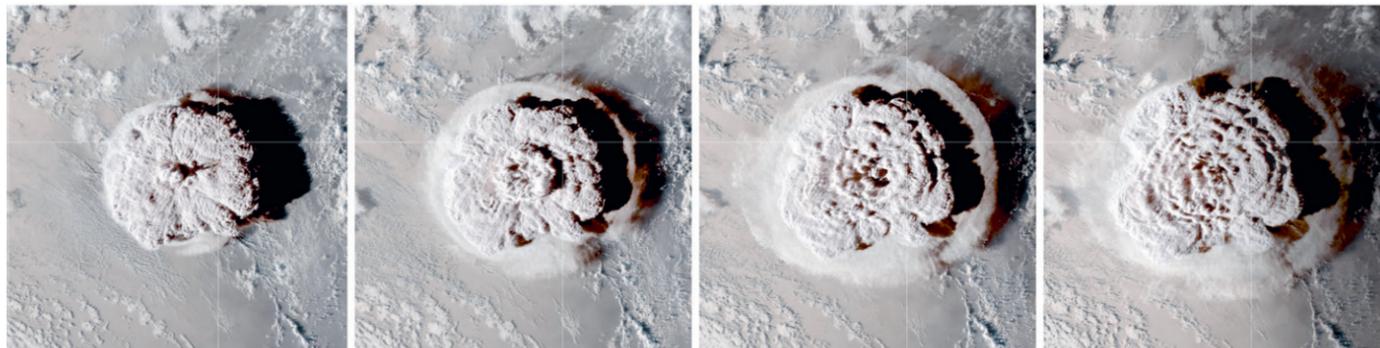
Fotó: MTI, AP, AFP

Egy vulkánkitörés nyomáshullámai

Heves, robbanásos vulkánkitörés zajlott a Csendes-óceánon található Tonga-szigetcsoport térségében 2022. január 15-én. A rendkívüli erejű kitörés egy közel hangsebességgel terjedő légköri nyomáshullámot indított el, amely többször megkerülte a Földet. A hullám áthaladását és a légnyomás szokatlan változását a Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NKE) Víz tudományi Karának (VTK) műszerei is rögzítették.

A Tonga-szigetcsoport a Csendes-óceánon, Új-Zélandtól mintegy kétezeröttszáz kilométer távolságra helyezkedik el. A térség tektonikailag meglehetősen aktív, ahol az Ausztrál-közetlemez és a Pacifikus-közetlemez találkozik, ezért az itt található szigetek kivétel nélkül vulkáni eredetűek. A Hunga Tonga és a Hunga Ha'apai a tűzhányó kalderájának korábban két

különálló szigete volt, amelyek 2015-ben egy új vulkáni kúp kiemelkedését követően összekapcsolódtak. A mostani kitörés tehát nem előzmények nélkül alakult ki. A vulkán december 20-án lépett újra aktív szakaszába, és több kisebb kitörést produkált, amelyeket január 14-én már egy nagyobb kitörés követett. Ezt alig egy nappal később követte a robbanásos kitörés, amely

becslések szerint mintegy tíz megatonnányi TNT robbanásának megfelelő mennyiségű energiát szabadított fel. Összehasonlításként: ez nagyjából ötszázszor erősebb, mint a hirosimai atombomba ereje volt. Ahhoz, hogy megértsük, mi is történt valójában, le kell merülnünk az óceán felszíné alá, hiszen a vulkán méretei csak így érthetők igazán.

Az óceánfenéken a tűzhányó talpzata húsz kilométer átmérőjű, innen mered mintegy ezernyolcszáz méter magasságba. A vízfelszín fölé csupán a kaldera két legmagasabb pontja emelkedik ki szigetként. A kaldera-vulkánok egyik jellemzője, hogy aktív működésük során rövid idő alatt hatalmas mennyiségű magma juthat a felszínre. A több mint 1000 °C hőmérsékletű magma az óceán vizével találkozva gőzt képez, ez pedig jelentős térfogat-növekedéssel jár. A gőz hatására a magmakamra fala megreped, majd beomlik, és jelentős mennyiségű hideg víz keveredik a forró magmával. Ez a folyamat vezethetett most is a robbanással járó kitöréshez. Az esemény hatására a két sziget közötti összeköttetés teljesen eltűnt, a vízgőzben és hamuban gazdag kitörési felhő pedig ötvennyolc kilométer magasságba emelkedett, azaz elérte a mezoszférát. A kitörési felhőben a hamu- és kőzetcszemcsék közötti surlódás hatására elektromos kisülések, villámok alakultak ki. A globális villámlokalisációs rendszer nagyjából négyszázezer villámot regisztrált néhány óra leforgása alatt. A vulkánkitörés által gerjesztett szökőár elsősorban a környező szigeteken okozott jelentős anyagi kárt, és több helyen akadozott az áram- és ivóvízellátás is. A hangrobbanást Új-Zélandon és kilencezer kilométerrel távolabb, Alaszkában is hallani lehetett. Egy ilyen jelentős vulkáni működésnek akár éghajlat-módosító hatása is lehet, hiszen a légkörbe jutó kén-dioxid jelentős mennyiségű napsugárzást nyelhet el. Ilyen esemény volt a Krakatau 1883-as kitörése, amelynek következtében a globális átlaghőmérséklet mintegy 1,2 °C-kal csökkent. Szerencsére ebben az esetben ezzel nem kell számolni, a mostani kitörés kén-dioxidban szegény volt. A globális hatás ezúttal más formában jelentkezett. A felszabaduló

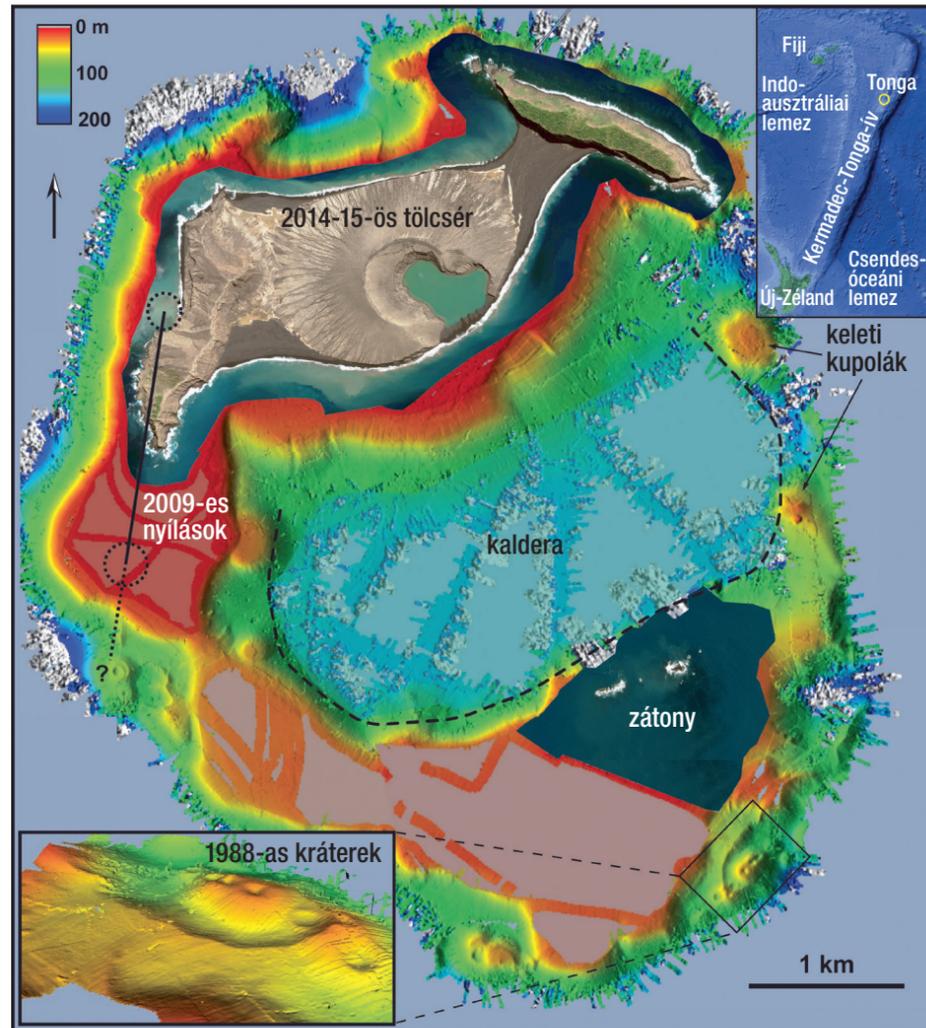

hatalmas energia következtében a Föld légkörében egy körszimmetrikus nyomáshullám indult el, és terjedt, hasonlóan, mint a vízbe dobott kő körül kialakuló hullámok. A nyomáshullám nagyjából tizenöt órával a kitörést követően érte el először Magyarországot, helyi idő szerint este kilenc óra körül, északkeleti irányból. Még azon az éjszakán, hajnali

két óra körül az ellentétes irányból érkező hullámfront is átvonult az ország felett. A jellemzően 1,5–2,0 hPa légnyomásváltozást a Víz tudományi Kar műszerei is rögzítették. A légnyomásértékeket a rendszer tízperces gyakorisággal rögzíti, de még ilyen felbontás mellett is észlelni lehetett a hirtelen légnyomás-emelkedést és -süllyedést, majd pedig még kisebb »

nyomásingadozásokat is, mire ismét megnyugodott a légkör. Érdekes, hogy a két kilengés éppen ellentétes előjellel következett be. A hullámok végül a bolygó tűzhányóval ellentétes oldalán, Algériában találkoztak, de ezzel a jelenség nem ért véget, hiszen a hullámok gyengülve, de folytatták útjukat a légkörben. A kitöréshez köthető anomáliát utoljára január 17-én délelőtt kilenc órakor rögzítették a műszerek, azaz több mint ötven órával a kitörés után. Az európai országokban mért nyomáshullámokról készült adatokat a Meteorológiai Világszervezet is megosztotta. Mint írták, ez annyira ritka és hihetetlen jelenség, hogy egy emberöltő alatt sem gyakran fordul elő.

A VTK bajai campusának meteorológiai állomásán található intelligens érzékelő egység hőmérséklet-, páratartalom- és légnyomásmérést valósít meg, de folyamatosan rögzíti a szél- és csapadékadatokat is. A műszerek segítségével elsősorban az aktuális időjárás pontos értékeiről tájékozódhatunk, de a rendszer által rögzített adatok felhasználhatók kutatások, hallgatói feladatok, valamint szakdolgozatok készítéséhez. A VTK meteorológiai állomásának weboldala nyilvános, és a pillanatnyi időjárási adatok mellett az adatbázis is hozzáférhető, ahonnan bárki visszamenőleg is letöltheti az adatokat Excel-táblázat formájában (<http://met.boreas.hu/nke>). A műszer adatait az oktatásban folyamatosan felhasználjuk, például hidrológia óra keretében a meteorológiai elemek ismeretét az adatsorok feldolgozásán keresztül sajátítják el a hallgatók. A mérőállomás segítségével a saját maguk által is megtapasztalt időjárási helyzeteket (felhőszakadások, orkán erejű szelek, nyári forróság stb.) mért értékek alapján, mérnöki szemlélettel is megvizsgálhatják. A vízmérnökök számára a meteorológia kiemelt

jelentőséggel bír, hiszen a víz földi körforgásának megértése, az azzal kapcsolatos számítások alapját ez jelenti. Éppen ezért a Magyarregyén található kísérleti vízgyűjtőkön Koch Dániel tanársegéd által koordinálva további mérőállomásokat, szenzorokat telepítettünk, amelyek folyamatos monitoring-adatsora segíti a hegy- és dombvidéki területek csapadéklefolyás összefüggéseinek alaposabb megismerését. Amint az tapasztalható volt a mostani vulkánkitörés esetében, ezek a műszerek a szélsőséges eseményeket is detektálják számunkra. Túl ezen, a most induló gyakorlatorientált felsőfokú képzések infrastrukturális és

készségfejlesztésre irányuló (RRF-2.1.2-21) projektben, egy városi kisvízgyűjtőn (Baja meghatározott település részén) belterületi monitoringállomásokat kívánunk telepíteni. A VTK mérőállomásán rögzített adatokból pontos időjárás-előrejelzést nem készítünk. Ehhez meteorológiai modellek egymást követő eredményeinek részletes elemzésére lenne szükség. A légnyomás változása ugyan adhat némi támpontot a várható időjárást illetően, persze csak akkor, ha egy csendes-óceáni vulkán nem zavarja meg az észlelést.

Szerzők: Goda Zoltán,
Majer Fruzsina, Keve Gábor
Fotó: NASA, Facebook

Jó úton haladunk az újrahasznosítással

● Mi a rövid és mi a hosszú távú célja az újrahasznosításnak?

A rövid távú cél, hogy a keletkező hulladékot elsősorban újrahasználgjuk, vagy anyagában hasznosítsuk újra az energetikai hasznosítás vagy a lerakás helyett. A rövid távú cél megvalósítása egyben elősegíti a hosszú távú cél megvalósulását is, amely Magyarország körforgásos gazdaságra történő átállása. Ezzel csökkenthetjük az elsődleges nyersanyagok felhasználását, a keletkező hulladékokra pedig másodlagos erőforrásként tekinthetünk.

● Mely országok járnak élen az újrahasznosítás tekintetében?

Alapvetően a gazdaságilag fejlettebb országok. A települési hulladék újrafeldolgozásában Németország, Ausztria, Hollandia, Franciaország, Dánia, Finnország és Belgium járnak élen.

Az Európai Unión belül a csomagolási hulladék újrahasznosításában Belgium, Dánia és Hollandia,

Az újrahasznosítás egyre nagyobb szerepet kap minden napjainkban. Március 18-a az újrahasznosítás világnapja, amelynek kettős célja van: *bebizonyítani a világ vezetőinek, hogy az újrahasznosítás egyszerűen túl fontos ahhoz, hogy ne legyen globális cél, valamint felhívni az emberek figyelmét arra, hogy a minket körülvevő tárgyakra erőforrásként, és ne hulladékként tekintsenek. A világnap alkalmából Steiner Attila, az Innovációs és Technológiai Minisztérium körforgásos gazdaság fejlesztéséért, energia- és klímapolitikáért felelős államtitkára válaszolta meg az újrahasznosítással kapcsolatos kérdéseinket.*

akkumulátorhasznosításban Franciaország, Németország és Olaszország, elektromos és elektronikus berendezések esetében leginkább Ausztria, Liechtenstein és Svédország.

● Magyarországon mennyire sikeresek az újrahasznosítást népszerűsítő törekvések?

Számos olyan kezdeményezés elérhető itthon is, amely az újrahasznosítással kapcsolatos tudatosság növelését célozza meg.

Évről évre népszerűbb hazánkban az Európai Hulladékcsökkentési Hét elnevezésű akció. Az Innovációs és Technológiai Minisztérium által koordinált megmozdulás során a fenntartható fogyasztás, valamint a körforgásos gazdaság jelentőségére hívjuk fel a figyelmet a lakosság, az oktatási intézmények, üzleti szereplők és civil szervezetek bevonásával. A 2013 óta megrendezett esemény minden évben új témára fókuszál, segítve »

ezzel a résztvevők tudatosság-növelési projektjeinek összehangolását.

A Magyarország Kormánya által indított, évről évre megrendezett legnagyobb hazai, önkéntes szemétszedési kampány, a *TeSzedd! – Önkéntesen a tiszta Magyarorszáért!* akció során pedig ráirányítjuk a figyelmet a szelektíven gyűjthető, de sajnálatos módon illegálisan lerakott hulladékokra, amelyek elkülönítetten gyűjtve és a megfelelő helyre leadva a körforgásos gazdaság részeként újrahasznosíthatók lennének, tehát megszűnnének egyszerűen szemétként létezni.

● **Ha az újrahasznosítás témájára gondolunk, talán a szelektív hulladékgyűjtés jut elsőként eszünkbe. Milyen tapasztalatok vannak ezzel kapcsolatban, mennyire veszik komolyan a szelektív gyűjtés fontosságát Magyarországon?**

A hulladék újrafeldolgozásának egyik előfeltétele az elkülönített hulladékgyűjtési rendszer hatékony működése. Elkülönítetten kell gyűjteni legalább a papírt, a műanyagot, az üveget és a fémeket, a zöldhulladékot, a hulladékká vált elemet és akkumulátort, az elektronikai hulladékot, valamint a veszélyes hulladékot. A fenntartható és környezetbarát hulladékgazdálkodás nem működtethető a lakosság együttműködése nélkül, ezért az oktatás és szemléletformálás nagyobb szerepet kell hogy kapjon, hogy a lakosság körében is tudatosuljon a hulladék mint másodnyersanyag megfelelő elkülönített gyűjtésének és felhasználásának fontossága. Az elkülönítetten gyűjtött hulladék aránya 2010 és 2020 között másfélszeresére nőtt Magyarországon.

● **Milyen anyagokat hasznosítanak újra leggyakrabban?**

Jellemzően azokat a hulladékokat hasznosítják elsődlegesen, amelyekből előállított másodnyersanyagra piaci igény van. De értelemszerűen azt hasznosítják leggyakrabban, amelyből nagyobb mennyiség keletkezik, működő, költséghatékony hasznosítási technológia áll rendelkezésre, mint például a fémhulladék, a papírhulladék vagy bizonyos típusú műanyag hulladék esetén.

● **Talán az egyik legrégebbi újrafeldolgozási módszer a komposztálás. Mennyire tekinthető népszerűnek ez az eljárás napjainkban?**

A komposztálás egyre népszerűbb, tekintettel arra, hogy:

- › csökkenteni lehet a termelt hulladék mennyiségét;
- › a kerti és konyhai hulladékot vissza lehet juttatni a természetbe;
- › termékenyebbé lehet tenni a talajt, a növények egészségesebbek lehetnek;
- › költséget lehet csökkenteni;
- › csökkenteni lehet a levegőszennyezést úgy, hogy a kerti hulladékot és avart nem égetjük el;
- › a humuszban gazdag talaj jobban képes elnyelni a szén-dioxidot, így a klímaváltozás hatásait is csökkenteni lehet.

● **Melyek azok az anyagok, amelyek újrahasznosítása során nem keletkeznek káros anyagok?**

Mint jellemzően minden technológia alkalmazásakor, úgy az újrahasznosítás során is keletkezhetnek káros anyagok. Az ebből adódó elenyésző károsanyag-kibocsátás a papír, a fém, a műanyag (PET) és az üveg feldolgozása során jellemző.

● **Trendi újrahasznosított anyagokból készült terméket vásárolni?**

Az újrahasznosítás napjainkban a fogyasztók és a gyártók körében is népszerűvé vált. A cégek azon versengenek, hogy minél felelősebb színben tűnjenek fel a vásárlók és más partnereik előtt (például különböző zöld logók használatával). A gyártói oldal gazdaságilag és társadalmilag is előnyösen tudja kihasználni ezen fenntarthatósági törekvéseit: egyrészt megnyeri azokat a tudatos vásárlókat, akik kifejezetten ezeket az árukat, szolgáltatásokat keresik, másrészt pedig az újrahasznosítás révén hozzájárul a körforgásos gazdaságra történő áttéréshez, ezáltal javítja a globális versenyképességét.

Szerző: Bárdos Mónika

Fotó: ITM

Steiner Attila,
az Innovációs és Technológiai
Minisztérium körforgásos gazdaság
fejlesztéséért, energia- és klíma-
politikáért felelős államtitkára

HSUP

Ki ne merengett volna már el egy-egy hétköznapi nehézség kapcsán: bárcsak lenne egy alkalmazás, amely varázsütésre megoldja a felmerülő problémát! Csodát ugyan nem ígér a Nemzeti Közzolgálati

Egyetem Hungarian Startup University Program (HSUP) Programja, de azt igen, hogy segíti az egyetemi hallgatókat saját, innovatív ötleteik továbbfejlesztésében, megoldásközpontú gondolkodásmódot és használható tudást ad azok megvalósításához, legyen szó kriptovalutáról, ajándékwebshopról vagy okoshűtőről.

Elstartolt az NKE Hungarian Startup University Program (HSUP) második évfolyamának második feléve. A HSUP Magyarország első egyetemi szintű, gyakorlatorientált, a startupok világával kapcsolatos online képzése. A Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal kezdeményezésére 2020 szeptemberében indított program célja a hazai egyetemisták megismertetése az innováció világával, a modern vállalkozói ismeretekkel együtt, közös oktatási platformon keresztül. A HSUP-ben a leginnovatívabb magyar egyetemek vesznek részt, a program az NKE-n az Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Karon (ÁNTK) valósul meg a Pályázati és Projektmenedzsmint Iroda (PPI), valamint az Innovációs és Technológiai (ITI) Iroda közremű-

ködésével. Az NKE a kurzust a Neptun rendszerben teszi elérhetővé; a program egyetemi tárgy, elvégzéséért a hallgatók kreditet kapnak. A képzés e-learning formájában, a program webes felületén vagy mobilapplikáción keresztül végezhető el. Mottója: „Emelkedj ki a tömegből!” A két féléves tantárgy ráirányítja a fiatalok figyelmét az innovatív ötletek továbbfejlesztésére, valamint a saját vállalkozás adta karrierépítés lehetőségeire, ugyanakkor megoldásközpontú gondolkodásmódot és használható tudást ad. A HSUP interaktív, játékos tananyagok, személyre szabott tartalmak segítségével támogatja a saját tempójú tanulást. A hallgatók számára további motivációt jelent, hogy a második félévet akár ösztöndíjasként folytathatják.

a képzés, amellyel mindenki csak nyerhet!

A projektmenedzser, az ügyvezető és a védelmező

Az első félév a második évfolyam számára is modulzáró vizsgákkal végződött, a vizsgák mellett a hallgatóknak *one pager* (egyoldalas projektötlet-összefoglaló dokumentumot) is készíteniük kellett. Az ötletet az egyetem kijelölt bizottsága értékelte, a döntést az NKE ÁNTK, PPI és ITI munkatársai közösen hozzák meg. Az a diák, akinek a bizottság elfogadta az ötletét, ötletgazdaként toborozhatott megvalósító csapatot. Azok, akiket a bizottság elutasított, csatlakozhattak egy másik kezdeményezésen dolgozó csapathoz. Akik nem kívántak csatlakozni egyik projekthez sem, azok a második féléves modult kredithez, szabadon választható tantárgyként kezelhetik, amivel így is nyernek: tudást és tapasztalatot szereznek. Az év végén, júniusban minden csapatnak progresszív riportot kell készítenie, amelyben dokumentálják, honnan indultak és hová jutottak el a képzés adta lehetőségekkel, augusztusban pedig befektetők előtt prezentálhatják mindezt. Az értékelők döntése alapján az NKE támogatott projektötletei a következők: Alista, BlockPay, Gifty és Win.

A győztes ötletek részleteiről a projektvezetőket kérdeztük. Azt is megtudhattuk, a képzés egyik különlegessége, hogy a tanulmányok megkezdésekor teszt segítségével határozták meg minden hallgató személyiségtípusát. A kérdőív annak érdekében készült, hogy a hallgatók számára kiderüljön, melyik az a legjellemzőbb szerep,

amelyet a leghatékonyabban tudnak képviselni egy startup életében. Így tudta meg Németh Márk, hogy legalkalmasabb a „projektmenedzser” szerepre, Ter-Manueljanc Nelli az „ügyvezető” szerepre, Szombati Andrea pedig a „védelmező” szerepre.

Legyen jelen a jövő, fizessünk kriptovalutával!

Németh Márk nemzetközi igazgatási alapképzési szakra jár, a BlockPay-projekt ötletgazdája, startupszemélyiségét tekintve projektmenedzser. Márkot évek óta érdekli a pénzügyi vonal, a tőzsde, a kriptovaluták világa.

„A kriptovaluta kiváló technológia, hasznos digitális eszköz, a legnagyobb probléma vele, hogy nem lehet közvetlenül fizetésre használni. A piacon jelenleg olyan alkalmazások érhetőek el, amelyek a valuta tárolására alkalmas kriptovaluta-tárcák. Az én alkalmazásötletemmel szeretném ezeket a jelenleg elérhető lehetőségeket összekapcsolni az internetes vásárlások lehetőségeivel. Ezáltal nemcsak egyszerűbbé válik a folyamat, hanem olcsóbb is lesz, hiszen mindössze 1 százalékos díjat szeretnék a későbbiekben felszámolni a jelenleg érvényben levő, ennél sokkal magasabb, 6-7 százalékos kezelési költséggel helyett.” »

A jelenlegi kriptovalutával foglalkozó rendszerek elsősorban magával a valuta vétel-eladással foglalkoznak, amiért természetesen díjat számítanak fel. „A kriptovalutával való vásárlást úgy lehetne megvalósítani, hogy az adott termék árát az alkalmazás átváltja kriptovalutára, majd a számlatulajdonos kriptoszám-lájáról, digitális pénztárcájából levonja a vásárlás összegét, valamint az 1 százalékos kezelési költséget” – magyarázza Márk, aki alapos kutatást végzett a témában. Olyan céget, amely közvetlenül kriptovalutával való fizetéssel foglalkozik, tehát a kriptovalutát közvetlenül vásárlás céljára segít felhasználni, nem talált. Törvényes és működőképes alkalmazás kialakítására törekszik. „Úgy gondolom, ez a lehetőség már másoknak

is eszébe jutott, de a kriptovalutával kereskedő cégek egyelőre a kereskedésből és a különböző kezelési költségekből biztosítják a profitot. Mivel a leendő alkalmazás legális működésének komoly pénzügyi, jogi és egyéb kritériumai vannak, a csapatom összeállításánál erre is figyeltem. Öten vagyunk, ketten a Pénzügyminisztériumban dolgozó mesterszakos hallgatók, egyikünk kifejezetten a startupok világát kutatja és számos tapasztalatot szerzett a piacra lépés és a jogi háttér tekintetében, és természetesen van egy programozó is. A HSUP-ben az a legnagyobb szerűbb, hogy nem unalmas, sőt, a leginkább hallgatóbarát tárgy. Számos extra anyagot is kapunk, amelyek segítségével hasznos és értékes tudásra tehetünk szert költségmentesen az NKE keretein belül!” – érvel Márk.

Nem kell keresgélni az ajándékot, elég megtalálni!

Ter-Manueljanc Nelli, a Gifty-projekt ötletgazdája a nemzetközi tanulmányok mesterképzési szak hallgatója, startupszemélyisége ügyvezető. Nelli számára különösen vonzó a vállalkozások világa, a családjában szinte mindenki saját vállalkozást vezet. Két évvel ezelőtt elindított egy ajándékwebshopot, amelynek tapasztalatai alapján bebizonyosodott számára: a legtöbb embernek az ajándékozás nem öröm-, hanem stresszforrás. Ez adta a projektötletet: megálmodott egy webshopalapú komplett szolgáltatásrendszert, ahol leveszi a vásárlók válláról az ajándékozással járó terheket. A felhasználó első lépésben kérdőívet tölt ki az ajándékozott személy tulajdonságaira, érdeklődési körére vonatkozóan, amelynek segítségével a kritériumok alapján konkrét opciókból válogathat. „A kiválasztott ajándékot nemcsak megvásárolhatják, hanem be is csomagoljuk, sőt az adott címre házhoz is szállítjuk. A szolgáltatás különlegessége, hogy a vásárló minden, számára fontos személy részére személyre szabott ajánlásokat kap, az ajánlott és megvásárolt termékeket nyomon tudja követni, és nemcsak emlékeztetőket küldünk a közelgő ünnepekről, hanem a rendszer azt is jelzi, ha véletlenül ugyanazt a típusú ajándékot választja, amelyet mondjuk egy évvel azelőtt. Tulajdonképpen menedzseljük a teljes család, baráti kör ajándékozását személyre szóló speciális ajánlásokkal; így szeretnénk élménnyé tenni a vásárlást. Azokhoz szólunk, akik nem keresni akarják az ajándékot, hanem megtalálni!” Nelli arról is beszélt, miért ajánlja mindenkinek a HSUP-képzést. „A HSUP rugalmas módon biztosít elméleti tudást az egyetemi képzési rendszerben, a kötelező tárgyakat nem befolyásolja. A második félévben a modulok melletti gyakorlati részt fel lehet fogni a vállalkozás próbájaként is, illetve tanulási

folyamatként. Az ötlet révén megnyert ösztöndíj nemcsak a projektvezetőnek jár, hanem a csapattagoknak is, attól függetlenül, hogy NKE-s hallgató-e, vagy sem, mindenki részesül benne, aki csatlakozik a csapathoz. Ez azért fontos, mert ezáltal a csapattagok nem szívességet tesznek nekem, illetve más projektvezetőknek, hanem win-win helyzet alakul ki, senkinek nincs vesztenivalója. Öten vagyunk a csapatban. A barátommal kezdtünk el dolgozni az ötleten, majd csatlakozott két programozó, végül egy kommunikáció és médiatudomány szakos hallgató is csapattaggá vált” – meséli Nelli.

Mindenkinek van hűtője, legyen hozzá applikációja is!

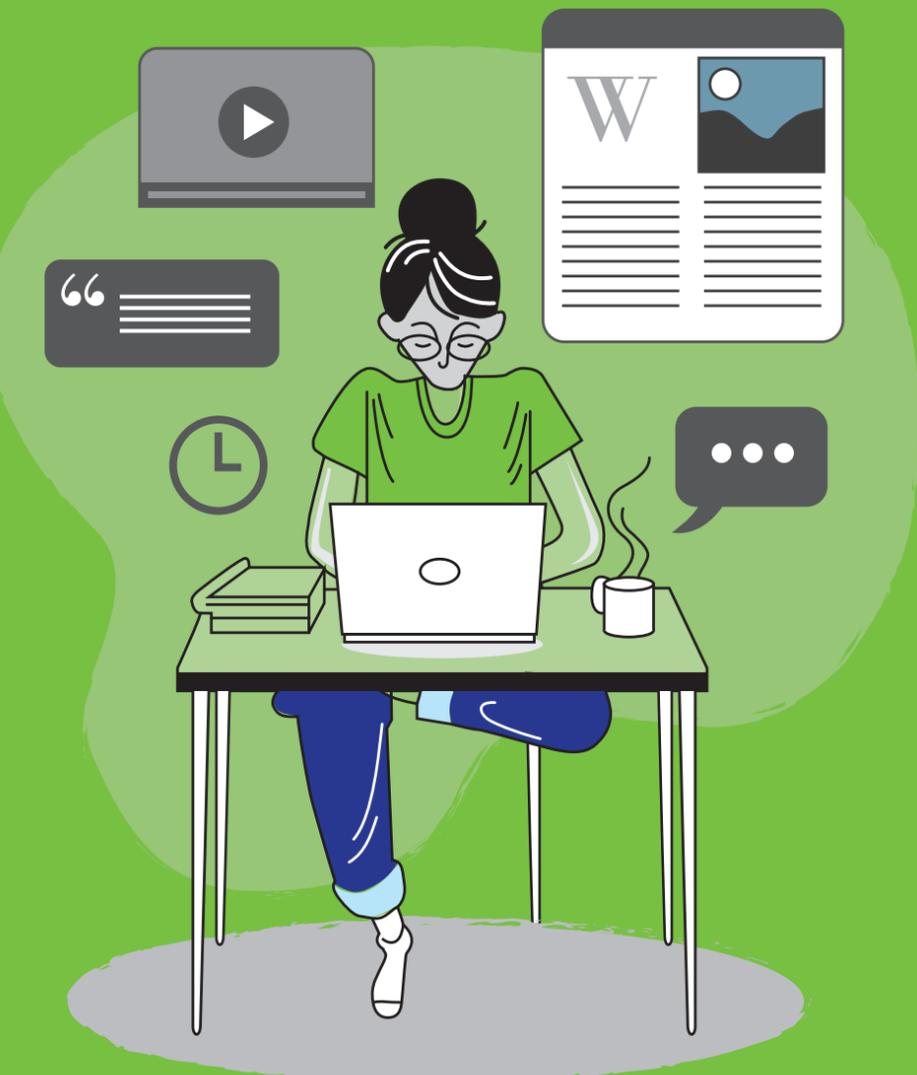
Szombati Andrea rendőrtiszt, jogász, a Békés Megyei Rendőr-főkapitányság sajtószóvivője, a WIN-projekt ötletgazdája, a kormányzás és vezetés mesterképzési szak hallgatója, személyiségtípusa a startupok világában: védelmező. Érdeklődő ember, aki gyakorlatiasan gondolkodik, nem melleleg gyermek mellett háztartást is vezet. „Számomra a tanulás lehetőség, és a tudás érték. A HSUP-képzésen a startupok világa mellett az emberi kapcsolatokról kerülnek a középpontba. Rendkívül hasznos a csapaton belüli különbözőség, sokszínűség, diverzitás, ez segíti a célok elérését. Nálunk ez mind életkorban, mind tudásban, mind tapasztalatban, mind gondolkodásban megvan. A projekteken belül mindenki abban kap szerepet, amihez a legjobban ért. Az ötletem háziasszonyléteimből született: kitaláltam egy tudatos vásárláshoz, tudatos fogyasztáshoz, hulladékminimalizáláshoz szükséges applikációtervet, amely segít nyomon követni a mélyhűtőben és a hűtőszekrényben tárolt ételek paramétereit. Tulajdonképpen egy okshűtő-alkalmazás, de nem maga a hűtő rendelkezik adattárolási és elemző funkcióval, hanem a benne tárolt termékek csomagolása, illetve a tárolóedények. Első körben fogyasztó

és fagyasztó viszonyában gondolkodtunk, vagyis abban: mi van a dobozban, és mióta. A mélyhűtésben tárolt ételek csomagolásával kapcsolatban szeretnénk újítani, a filctollal írt dátum és tartalom helyett alakítanánk ki egységes, ragasztható jelölést, ahol maga a jelölés a termék, illetve a hozzá tartozó telefonos applikáció. Ugyanezt a módszert terjesztenénk ki a hűtő tartalmára, melyik termékből hány darab van, milyen készletből mennyi maradt, és meddig áll el. A felhasználók után lépni a gyártók irányába, először a csomagolóanyag-gyártók, majd az élelmiszergyártók felé, hosszú távon nekik is megérné használni az applikációval kompatibilis jelöléseket; hiszem, hogy az alkalmazás használatával mindenki nyerne. A felhasználónak egyszerűen csak

be kell szkennelnie a jelöléseket, fagyasztott és egyéb, saját készítésű vagy megvásárolt termék megfelelő jelöléseit, és az alkalmazás jelzi a lejáratot, a hűtőben található darabszámot, sőt egy bevásárlólista összeállításával a vásárlást is segíti. Mi is öten vagyunk a csapatban, van dizájnért felelős grafikusunk, két gazdasági informatikusunk és egy Bécsben is tanult marketingesünk. A védelmező szerepem azt jelenti, nem a technológiáért vagyok felelős, hanem a folyamatok, csapattagok kapcsolatáért. Nekem kell működtetnem a rendszert, én vagyok a startup ragasztója, azzal teremtek értéket, hogy jó kommunikációval, szervezéssel egyben tartom” – avat be bennünket a részletekbe Andrea.

Szerző: Páhy Anna
Grafika: HSUP

Élen a katonai képzések kidolgozásában

Vezérkari tanfolyam, biztonság- és védelempolitika szak, a NATO- és EU-csatlakozás hadtudományi előkészítése, aktív munka a Magyar Hadtudományi Társaságban – februárban ünnepelte 80. születésnapját Héjja István ny. ezredes.

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem, illetve jogelődeinek oktatója a katonai felsőoktatásban végzett munkájáért Hadtudományi Emlékplakettet kapott a Kar Napján.

„Európában a '90-es évek elején, a hadművészet elméletét és a hadtudományt alakító új elgondolások kidolgozásán munkálkodtak, alkalmazkodva a globalizáció fejlődéséhez, a közvetlen katonai szembenállás és a fő térségekben a közvetlen háborús veszély megszűnéséhez, és az úgynevezett belső vezetés modernizációját célozták meg” – indokolta lapunknak a Felső Szintű Vezetőképzés létrehozásának tágabb kontextusát Héjja István, aki a tanfolyam tematikájának a kidolgozásáért és az oktatás rendszerébe illesztéséért volt felelős. Mindehhez nemzetközi

tapasztalatokat is igyekezett szerezni. A célt hamburgi, párizsi, és brüsszeli tanulmányutak szolgálták. Az előkészítés fontos része volt a Zrínyi Miklós Katonai Akadémián (ZMKA) 1991. november 13-án megrendezett *A honvédelmi hadművelet elvei és végrehajtásának legfontosabb kérdései* című konferencia, amelynek tanulmánya mérvadó volt a vezérkari tanfolyam számára. „A képzés során teljesült az a cél, hogy a nemzeti felsőfokú vezetőképzés olyan vezetőket készítsen fel magasabb beosztásokba, akik képesek megfelelni annak a sokoldalú elvárásnak, amelyet akkor a nemzeti honvédelem

megvalósítása érdekében velük szemben támasztottak” – szögezte le Héjja István, aki 1992. február 1-től kapott megbízást, hogy vezesse a Zrínyi Miklós Katonai Akadémia hadászati önálló tanszékét, amely kiemelkedő szerepet kapott a hazai felsőfokú oktatás reformjában beleértve a katonavezető-képzés megvalósítását is. A vezetőképzés napjainkban Katonai Felsővezető Szakirányú Továbbképzési Szak néven fut, és támaszkodik a vezérkari tanfolyam hagyományaira, amely 1993 szeptemberében, 49 év után indult újra. „A hazai katonai felsővezető-képző első évfolyamának magam is hallgatója voltam azzal

a céllal, hogy a további évfolyamok vezetője legyenek, illetve a tanszékem által kidolgozott jegyzetek, gyakorló feladatok oktatásba történő érvényesítését, módszertani szempontokból is meg lehessen ítélni, illetve a szükséges módosításokat, fejlesztéseket közvetlenül meg lehessen valósítani. Több évig a felsőfokú (vezérkari) képzés vezetője voltam katonai nyugállományba helyezésemig” – emlékezett vissza Héjja István. Az ezredes nevéhez azonban nem csak a vezérkari képzés kötődik. Ugyanis 1995–1996-ban a felsőoktatás és azon belül a katonai felsőoktatás átalakítása során az intézmény első polgári szakja, a biztonság- és védelempolitikai szak kidolgozója volt, majd 1996-tól a szakért felelős vezető oktató 1999. februárig. „Az egyetemre válás időszakában a katonai nemzetbiztonsági szolgálatokkal más együttműködési eljárást kellett a képzés

során érvényesíteni és azt a Felsőoktatási Törvény követelményeinek megfelelően. A BSc-, az MSc- és a PhD-képzés megvalósításához szakot alapítottunk, amelyen belül érvényesítettük mindazon követelményeket, amelyek az akkreditációhoz szükségesek voltak, illetve megfekt a katonadiplomák lehetséges képzési folyamatának is. Így létrehoztuk az egyetem első polgári képzését” – nyilatkozta.

Héjja István a Magyar Hadtudományi Társaság alapító tagja. A társaság 1990. november 18-án alakult, elődszervezete a Kiss Károly Hadtudományi Klub, amelynek az ezredes is markáns egyénisége volt. A klub a hadtudomány egyik fontos műhelyeként fogta össze azokat a kollektívákat, amelyek alkotó módon teremtették meg az új elgondolásokat és rajzolták fel a fejlődés perspektíváit, illetve inspirálták azok megvalósítását. Ezekben a folyamatokban Héjja István munkájának eredményességét Tanárki Sándor-díjjal ismerték el. A további időszakban a NATO- majd az EU-csatlakozás hadtudományi előkészítése volt a cél. Ebben a fejlődésben szintén jelentős szerepe volt a Kiss Károly Hadtudományi Klubnak, de egyre inkább előtérbe került a fiatalabb nemzedékek bekapcsolása is a tudományos életbe. Az ezredes ennek a munkának a szervezését is felvállalta, a nemzetbiztonsági alap-, mester- és a doktori képzés teljes folyamatának a megvalósításában is részt vett. A tudományos képzésben tizenkét főnél eredményesen segítette a tudományos fokozat megszerzését. „Szabó Miklós akadémikus úrral közvetlen alárendeltségben dolgozhattam. Zavartalanul és teljes bizalomban, eredményesen oldottunk meg minden fontos feladatot, hogy kialakuljon ez az egyetem és működésében

HÉJJA ISTVÁN NY. EZREDES

Szentesen született 1942. február 23-án. Az Egyesített Tiszti Iskola felderítő szak mellett elvégezte a szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskola földrajztanári szakát is. Első tiszti beosztását a 7. hadosztálynál kezdte Kiskunfélegyházán. 1969–1972 között elvégezte a Zrínyi Miklós Katonai Akadémia felderítő szakát. Ezután a 34. szolnoki önálló felderítő zászlóalj hadműveleti alosztályvezetője, majd parancsnoka. 1977-től a ZMKA, majd a Nemzetvédelmi Egyetem oktatója. Előbb a Felderítő, majd 1982-től a Hadászati Tanszék oktatója. 1989-ben tudományos fokozatot szerzett. 1992-től tanszékvezető-helyettes, 1993-tól tanszékvezető volt. 1991-ben kiérdemelte a „ZMKA kiváló oktatója” címet. 1995-ben megkapta a „Magyar Köztársaság Érdemrend Kiskeresztje” kitüntetését. 1996-tól szolgálati nyugállománya mellett az egyetem vezető oktatója maradt. 1999 márciusától öt évig a ZMNE Felderítő Tanszék vezetője. A Hadtudományi Doktori Iskola és a Magyar Hadtudományi Társaság alapító tagja.

megfelelően annak a sokoldalú feladatnak, amelyet a jövő elvár egy ilyen jellegű felsőoktatási szervezettől” – válaszolta Héjja István arra a kérdésünkre, mire a legbüszkébb pályafutását illetően. Az ezredesnek – ahogy fogalmazott – a Nemzeti Közszolgálati Egyetemmel ma is „átfogó, többoldalú és rendszeres” a kapcsolata, hiszen a Magyar Hadtudományi Társaság tagjaként a konferenciákon, előadásokon és egyéb rendezvényeken jelen van.

Szerző: Tasi Tibor
Fotó: Szilágyi Dénes

Az űrben kutatjuk az élet értelmét

*Hogyan jött létre a Föld, hogyan jött létre a Nap?
Hogyan alakult ki az élet? Új korszakot nyithat
a csillagászatban a James Webb űrteleszkóp, amely akár
áttörést is hozhat az élet értelmét kutatva. A modern
űrtechnológia legújabb vívmánya a közelmúltban állt
pályára, de a következő hónapok is tartogatnak
izgalmat, mielőtt tényleges feladatát elkezdí a távcső.*

Nem a szomszédban van

A James Webb űrtávcső – amelyet annak idején csupán következő generációs űrtávcsőnek neveztek – már akkor tervezési szakaszában volt, amikor elődjét, a Hubble-t felküldték. Ezt követően mégis harminc évet kellett a fellövésre várni, mivel fejlesztői folyamatos, nem csupán anyagi akadályokat jelentő kihívásokkal szembesültek.

Másfél millió

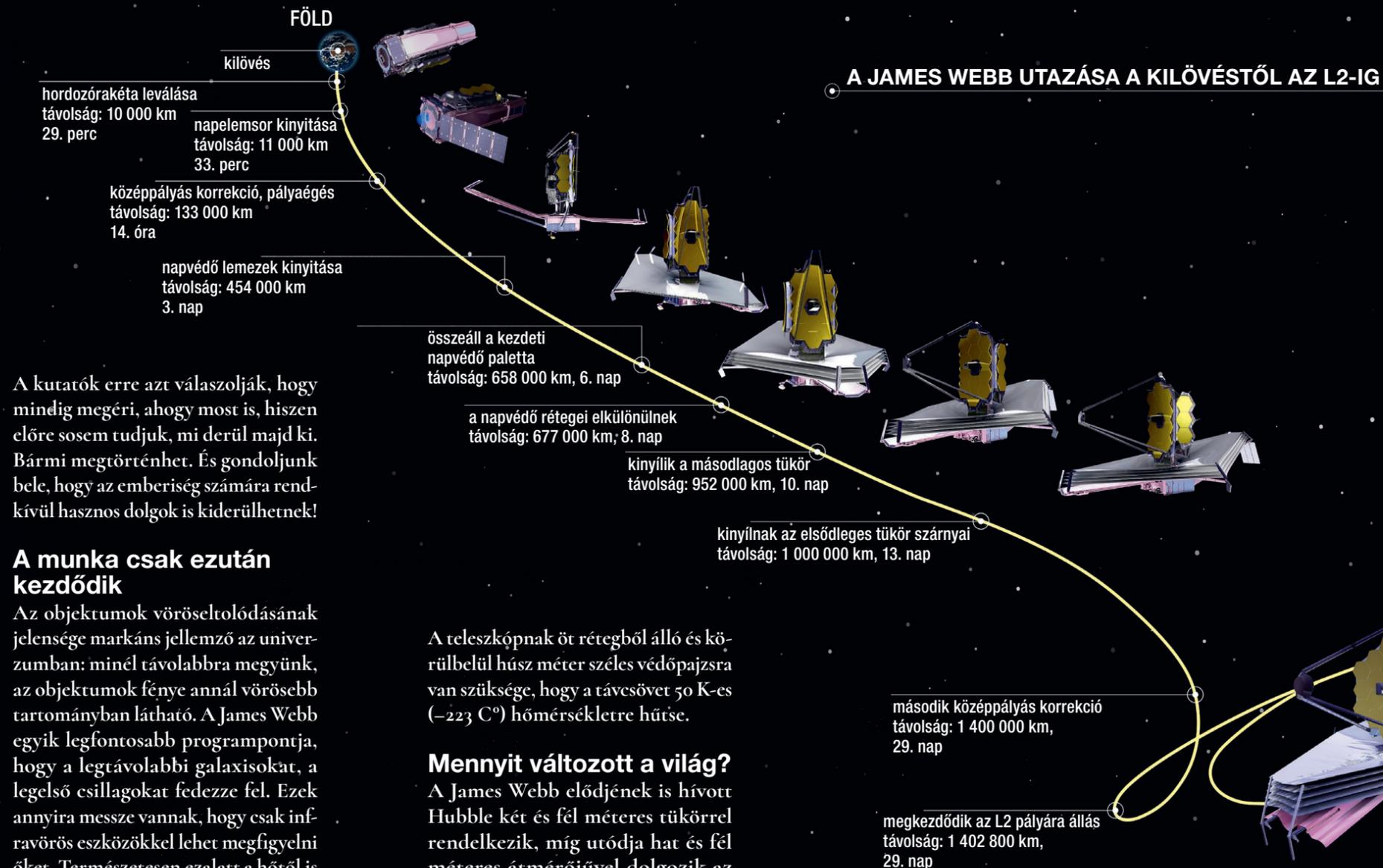
Nem, ez nem az űrtávcső ára – azt dollárban kellene sorozni úgy héttel –, hanem a Föld–távcső között mérhető távolság, ahol már pályára állt

az új korszakot indító csillagászati monstrum. A James Webb másfél millió kilométerre a Földtől térképezi fel a csillagok első generációjának kialakulását. Gondoljunk bele: a Hold nagyjából négyszázezer kilométerre van tőlünk!

Egyetlen hiba és vége

Harminc év tervezés és több mint tíz-milliárd dollár után sokaknak bizony beleizzadt volna a tenyere a rakétakilövésbe. Persze a sikeres utat követően sem nyugodhatott meg mindenki; a hatalmas eszköz kihajtogatása során közel hétszáz alkatrészt kellett megmozgatni, ami akár több mint hétszáz hibalehetőséget is rejtett.

Elég csupán egyetlen hiba, és vége mindennek. A jó hír, hogy eddig minden a tervek szerint ment, a James Webb pályára állt, és az origami is elkezdődött, ahol az illeszkedési hibákat nem milliméterben mérik, hanem annak ezredrészével számolnak. Ennyire pontosan kell történnie mindennek. Miért éri meg az óriási kockázatot?

A kutatók erre azt válaszolják, hogy mindig megéri, ahogy most is, hiszen előre sosem tudjuk, mi derül majd ki. Bármilyen megtörténhet. És gondoljunk bele, hogy az emberiség számára rendkívül hasznos dolgok is kiderülhetnek!

A munka csak ezután kezdődik

Az objektumok vöröseltolódásának jelensége markáns jellemző az univerzumban: minél távolabbra megyünk, az objektumok fénye annál vörösebb tartományban látható. A James Webb egyik legfontosabb programja, hogy a legtávolabbi galaxisokat, a legelső csillagokat fedezze fel. Ezek annyira messze vannak, hogy csak infravörös eszközökkel lehet megfigyelni őket. Természetesen ezalatt a hőtől is védeni kell az eszközt: ugyan a Földtől messze van, de Naprendszerünkben állt pályára, amelynek közepében egy meglehetősen meleg égtest is található, közel 6000 K (5726 °C) földfelszíni hőmérséklettel: a Nap. Az űrtávcső nem véletlenül található az L2-es Lagrange-pontban, amely a Nap–Föld-vonal folytatásában a Földtől másfél millió kilométerre egy viszonylag stabil pont az űrben.

A teleszkópnak öt rétegből álló és körülbelül húsz méter széles védőpajzsra van szüksége, hogy a távcsövet 50 K-es (–223 °C) hőmérsékletre hűtse.

Mennyit változott a világ?

A James Webb elődjének is hívtatt Hubble két és fél méteres tükörrel rendelkezik, míg utódja hat és fél méteres átmérőjével dolgozik az űrben. Ennél azonban sokkal érdekesebb, hogy míg a James Webb közel háromszor nagyobb, úgy a Hubble súlyban kétszer nehezebb. Ez a könnyebb anyagoknak és a miniatürizálásnak köszönhető többek között. Szintén érdemes rámutatni a távcső villamosenergia-igényére: jó néhány műszer használja, kamerák, spektrográf, kommunikációs antenna stb. Mindezért cserébe két kilowatt

a fogyasztás, akár egy vasalóé vagy porszívóé. Mindeközben a szerkezet hűtését is fenn kell tartani. Elképesztő.

Az NKE-t is segíti a James Webb

Távoli objektumokkal, egészen pontosan gammakitörésekkel a Nemzeti Közszolgálati Egyetem

Hadtudományi és Honvédtisztoképző Kar Természettudományi Tanszékén is foglalkoznak. A robbanás hatalmas energiáját a James Webb ugyan nem látja – ehhez gammatávcsövek kellenének –, helyette azonban a vizsgálandó első csillagokat és galaxisait megfigyelheti. Ez azt jelenti, hogy a felhasználható adatok az NKE kutatói számára is »

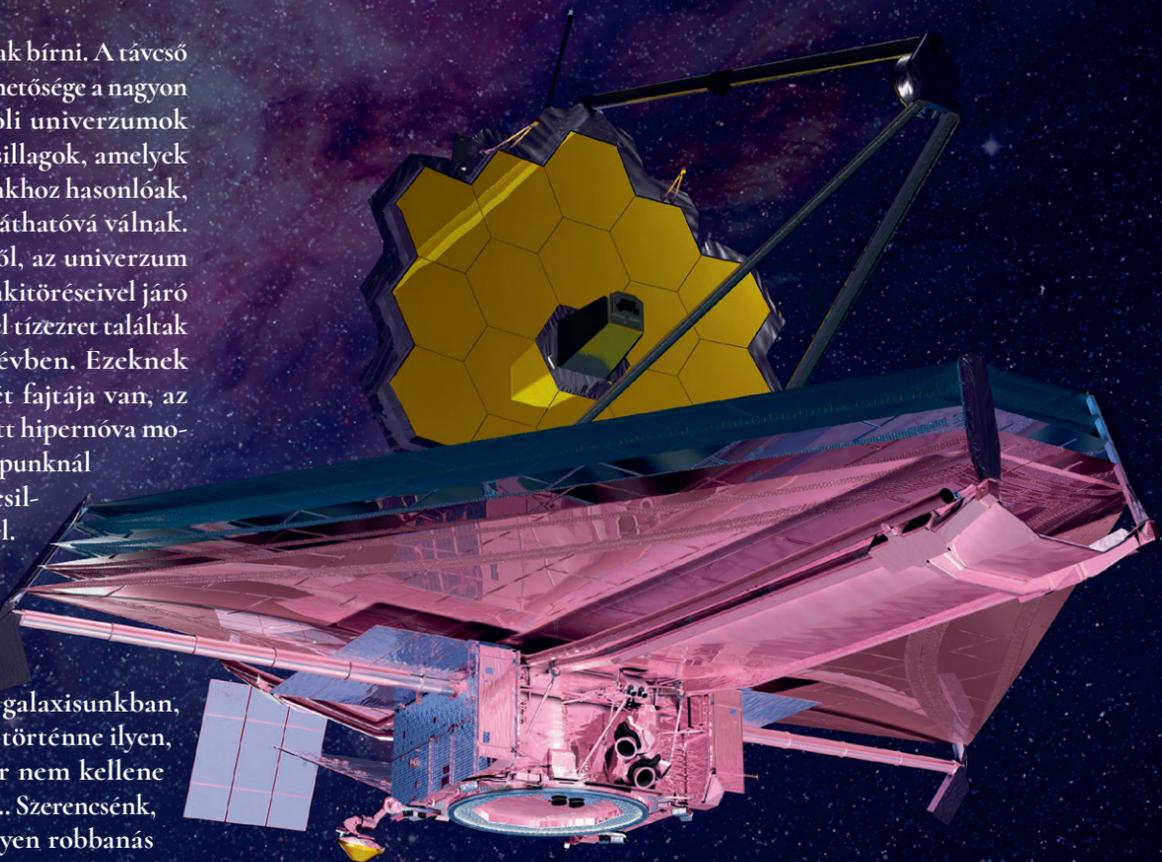
óriási értékkel fognak bírni. A táveső egyik legnagyobb lehetősége a nagyon korai, nagyon távoli univerzumok feltárása. Azok a csillagok, amelyek színben a mi Napunkhoz hasonlóak, a James Webb-bel láthatóvá válnak. Gammakitörésekből, az univerzum legnagyobb energiakitörésével járó robbanásokból közel tízezret találtak az elmúlt hatvan évben. Ezeknek a jelenségeknek két fajtája van, az egyik az úgynevezett hipernóva modell, amikor a mi Napunknál százszor nagyobb csillagok robbannak fel. A másik esetben két neutron-csillag vagy fekete lyuk ütközik össze. Ha a mi galaxisunkban, a tejtrendszerben történe ilyen, akkor másnap már nem kellene munkába mennünk... Szerencsénk, hogy valamennyi ilyen robbanás milliárd fényévre történik. Ezeket a robbanásokat is keresik az NKE kutatói, de vannak olyan esetek, amikor a fény ugyan érzékelhető, de nem lehet beazonosítani, hogy

a robbanás pontosan hol következett be. A mai eszközök semmit nem látnak ebből, hiszen olyan távoliak

ezek az objektumok. A James Webb által pontosan azonosíthatók azok a galaxisok, ahol az egyes gammakitörések is történnek.

A kutatásokban az a legjobb, hogy az eredmények nem maradnak titokban, így lesz ez a James Webb-bel is. Elképzelhető, hogy egy darabig nem, viszont kis idő után minden egyes mért adat nyilvános lesz, és hozzá lehet jutni, így a következő időszak igazi fizikus-csillagász eseménynek ígérkezik. Jelenleg még a James Webb műszereinek és alkatrészeinek kalibrálása folyik, majd körülbelül három hónap múlva kezdheti meg munkáját, utána viszont bizonyára érkeznek a felvételek a nagyérdeműnek. A kutatók között mindig óriási a verseny, és ez így van a James Webb távesőhasználati idejével is; fantasztikus, hogy magyar kutatók is nyertek távesőidőt.

Szerző: Pálfalvi Zoltán
Fotó, Grafika: NASA

Hozzájárulás a „Harmadik Felvilágosodáshoz”

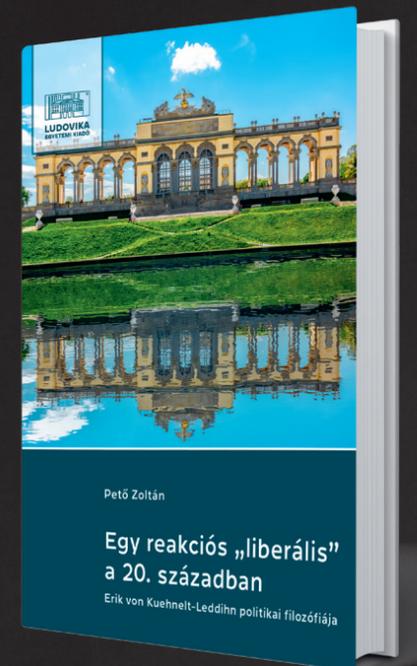
Az Osztrák–Magyar Monarchiában született Kuehnelt-Leddihn legfőbb törekvése a „felvilágosodottak felvilágosítása” volt, azaz a világos, de hamis gondolatok kritikája. Utóbbiakat szerinte a tömegek könnyebben vállalják, mint a valóság sokszor bonyolult struktúráival való szembenézést. Az osztrák politológus és filozófus munkásságát a Ludovika Egyetemi Kiadó gondozásában megjelent új kötet tárja fel.

Pető Zoltán könyve Erik Maria Ritter von Kuehnelt-Leddihn alakját hozza közelebb az érdeklődő olvasókhoz. Kuehnelt-Leddihn katolikus politikai gondolkodó volt – I. Ferenc József császár és király alattvalójaként látta meg a napvilágot 1909-ben. Egészen 1999-ben bekövetkezett haláláig hű próbált maradni az Osztrák–Magyar Monarchiát jellemző eszmékhez: a régi vágású klasszikus liberalizmus-hoz és a királyság intézményéhez.

A „Harmadik Felvilágosodáson”, azaz a magukat felvilágosultnak hívők felvilágosításán dolgozott. Kortársai szerint enciklopédikus ismeretekkel rendelkezett a humán tudományokban, nyolc nyelven beszélt és tizenhét nyelven olvasott.

A Nemzeti Közszoigálati Egyetem Eötvös József Kutatóközpont Molnár Tamás Kutatóintézetének tudományos munkatársa a kötet bevezetőjében úgy fogalmaz, érdemes néha elgondolkoznunk azon, hogy jelen idő szerint mit is szokás érteni demokrácián és liberalizmuson, szabadságon és egyenlőségen, hogyan vélekedünk a kettő viszonyáról és összefüggéseiről, miként gondolkozunk jobboldaliságról és baloldaliságról, konzervativizmusról, a totalitarizmusok mibenlétéről, a tömegről és az elitről, a népről és annak szuverenitásáról. Kuehnelt-Leddihn munkássága, a kötetben elemezett tudományos írásai alkalmasak arra, hogy a szerző bemutassa a politikai filozófia (ezen belül a 20. századi politikai filozófia) legfontosabb eszméire és fogalmaira irányuló kérdéseket és válaszokat.

Kuehnelt-Leddihn saját politikai krédóját egy 1943-as írásában így foglalta össze: „Nem habozok magamat reakciónak nevezni. Nagyon is büszke vagyok erre a tényre. Nem látok több erényt az ismeretlen jövő iránti vágyakozásban,

mint az ismert és kipróbált értékekre való nosztalgikus visszatekintésben. [...] Mint reakció, elvetem és opponálok annak a korszaknak a szellemét és irányulásait, amelyben élni vagyok kénytelen, és azt a szellemet szeretném magamban helyreállítani, amely legtökéletesebb kifejeződését a régmúlt korokban nyerte el...

Szerző: Sarnyai Tibor

Pető Zoltán: Egy reakció „liberális” a 20. században. Erik von Kuehnelt-Leddihn politikai filozófiája. Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó, 2021.

A tiltott kábító-
és gyógyszerek
kriptoalutákon
alapuló piaca virág-
korát éli a dark weben.
Ha a mondatból nem
minden szó teljesen
világos, hiányossága-
inkat akár a Ludovika
Egyetemi Kiadó friss
tanulmánykötetéből
is pótolhatjuk.

Különös bizalom a virtuális feketepiacon

A nemrégiben megjelent monográfia egy hosszabb kutatás első fázisát mutatja be, amelyben egyetemünk kutatói azt vizsgálják: a felhasználók milyen feltételek mellett vásárolnának kábítószereket az interneten. E kutatás első eredményei már most jól használható irányokat közvetítenek a bűnmegelőzésben érintett szakemberek és kutatók számára – emellett természetesen az érdeklődő olvasók számára is. Egyre komolyabb problémát jelent ugyanis napjainkban az illegális szerekhez való egyszerűbb hozzáférés az interneten keresztül. A helyzetet tovább bonyolítja, hogy az alacsony lebukási kockázat és a szerekhez való konfliktusmentes hozzáférés lehetősége vásárlásra ösztönözheti azokat a felhasználókat is, akik a vásárlásra kényszerítő élethelyzetek ellenére sem kísérelnék meg ugyanezt a magasabb kockázatú hagyományos környezetben. Ezen illegális online kereskedelem működése elképzelhetetlen a vásárlók és a kereskedők közötti bizalom nélkül, amely egyben a tranzakciók sikerének egyik garanciája is.

A kutatók a kötetben végig ebből a szempontból közelítik meg a feketepiacok működésének feltárását, miközben annak visszaszorítását a vásárlói bizalom befolyásolásán

keresztüli keresletcsökkentéssel képzelik el. Úgy vélik, az internetes drogvásárlók egyre bővülő táborát elsősorban az e színtereken is megvalósulni képes bűnmegelőzési módszerekkel lehet kíméletesen eltéríteni vásárlási szándékuktól. A kötetben a téma kapcsán számos érdekesség olvasható az online kábítószere-kereskedelem színteréről, szereplőiről, jellemzőiről, valamint a szabályozás dilemmáiról.

A tanulmánykötet a Nemzeti Közszolgálati Egyetem rektora által a bölcsész- és társadalomtudományi doktori képzésben részt vevő hallgatók és a PhD- vagy CSe-fokozattal rendelkező kutatók számára 2019 októberében közzétett, „Az új információs technológiák hatása az emberre, a társadalmi együttélésre és az állam működésére” elnevezésű témakategória keretein belül közzétett pályázati projektben készült. A tanulmányok szerzői Kiss Tibor, Szigeti Ákos és Dornfeld László. A kötet szakmai lektora Krasznay Csaba, az NKE EJKK Kiberbiztonsági Kutatóintézetének vezetője volt.

Szerző: Sarnyai Tibor

Kiss Tibor (szerk.): Vásárlói bizalom az illegális szerek online piacán.
Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó, 2021.

A jelen kötetben Jakkó László huszárkapitány (1781–1833) által fordított két fontos hadtudományi munka olvasható. Nemcsak az európai kontinens politikai térképét mindörökre átalakító háborúk tapasztalt huszártisztje, hanem tudós katona is volt, aki korának neves íróival (mint Kazinczy Ferenc és Virág Benedek) levelezett, családjához intézett irományaiban pedig számos érdekes kortörténeti emléket őrzött meg korának katonakultúrájáról.

A Pro Militum Artibus sorozat további kötetei megtalálhatók a www.ludovika.hu oldalon.

Ludovika Könyvesbolt

Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Oktatási Központ
1083 Budapest, Üllői út 82.

+ 36 1 432 9000 / 20 444-es mellék
vasarlas@ludovika.hu

Nyitvatartás: hétfőtől csütörtökig: 7.30–16.00-ig, pénteken: 7.30–13.30-ig
webshop.ludovika.hu

Ludovika Egyetemi Kiadó

IMPRESSZUM ● **bonum publicum** a Nemzeti Közszolgálati Egyetem magazinja ● X. évfolyam 2. szám ● Felelős kiadó: Nemzeti Közszolgálati Egyetem
● A kiadásért felel: Deli Gergely rektor ● Főszerkesztő: Szilágyi Dénes, email: bonum.publicum@uni-nke.hu ● Tervezőszerkesztő: Tóth Zoltán
● Olvasószerkesztő: Bujdosó Hajnalka ● Újságírók: Bárdos Mónika, Gyalog Kincső, Gyertyánfyné Kovács Lilla, Pály Anna, Pap Melinda, Sallai Zsófia, Sarnyai Tibor, Tasi Tibor ● Hirdetések: Darabos Dávid és Fehér Angéla ● A szerkesztőség címe: NKE Tóparti épület 107 iroda; 1089 Budapest, Diószegi Sámuel utca 23.
● Tel.: (1)432-9000/20409 ● Címlapfotó: Szilágyi Dénes ● Stockfotó: Depositphoto ● Nyomdai munka: Gelbert ECO Print Kft. ● Felelős vezető: Gellér Róbert ügyvezető

LUDOVIKA PODCAST

Az adások visszahallgathatók az alábbi streamingszolgáltatók felületein!

